

Univerzita Palackého v Olomouci
Fakulta tělesné kultury

HROZBY A RIZIKA SOUČASNOSTI A JEJICH VLIV NA BEZPEČÍ SPOLEČNOSTI

Bakalářská práce

Autor: Michaela Homolová, ochrana obyvatelstva

Vedoucí práce: doc. Ing. Jaromír Novák, CSc.

Olomouc 2020

Bibliografická identifikace

Jméno a příjmení autora: Michaela Homolová

Název bakalářské práce: Hrozby a rizika současnosti a jejich vliv na bezpečí společnosti

Pracoviště: UP Olomouc, Fakulta tělesné kultury, Katedra aplikovaných pohybových aktivit

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Jaromír Novák, CSc.

Rok obhajoby bakalářské práce: 2020

Abstrakt:

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je tvořena pěti kapitolami. Tato práce je zaměřena na hrozby a rizika současnosti a jejich možným dopadem na společnost. V teoretické části jsou v jednotlivých kapitolách vymezeny pojmy terorismus, migrace, ochrana obyvatelstva, pandemie a epidemie. Cílem práce je rozebrat globální hrozby v současném světě, které mohou ohrozit společnost. Součástí bakalářské práce je výzkum zaměřený na informovanost společnosti ohledně hrozeb a rizik v současnosti. Dotazníkové šetření nám nastínilo názor respondentů na danou problematiku ve světě.

Klíčová slova: ochrana obyvatelstva, terorismus, mimořádná událost, hrozba, riziko, pandemie, migrace

Bibliographical identification

Autor's first name and surname: Michaela Homolová

Title of the thesis:

Threats and Risks Nowadays and their Impact to the Safe Society

Department: FTK UP, Department of Adapted Physical Activities Department of Adapted Physical

Activities Supervisor: doc. Ing. Jaromír Novák, CSc.

The year of presentation: 2020

Abstract:

This Bachelor's work is divided into the theoretical and the practical parts. Theoretical part is created by five chapters. It is concentrated on the threats and risks of nowadays and their possibility impact on the society. There are defined ideas of terrorism, migration, protection of population, pandemic and epidemic in the individual chapters. The purpose of my work is described global issues nowadays which they can threaten the society. Together with this Bachelor's work there is a research of know-how of society about threats and risks today. My questionnaire adumbrated the opinion of the respondents about these problems in the world.

Keywords: protection of population, terrorism, extraordinary occurrence, risk, threat, pandemic, migration

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci zpracovala samostatně pod vedením doc. Ing. Jaromíra Nováka, CSc. Dodržela jsem zásady vědecké etiky a uvedla všechny použité literární a odborné zdroje.

V Olomouci dne 2020

.....

Podpis

Poděkování

Touto cestou bych chtěla upřímně poděkovat panu doc. Ing. Jaromíru Novákovi, CSc. za spolupráci, cenné rady, poskytnuté informace, odborné vedení a vstřícnost při konzultacích.

OBSAH

1	ÚVOD.....	9
2	PŘEHLED POZNATKŮ	10
2.1	Základní pojmy ochrany obyvatelstva.....	10
2.1.1	Ochrana obyvatelstva.....	10
2.1.2	Bezpečnost	10
2.1.3	Hrozba.....	10
2.1.4	Riziko.....	10
2.1.5	Mimořádná událost	11
2.1.6	Přírodní	11
2.1.7	Antropogenní	11
2.2	Globální hrozby	11
2.2.1	Příčiny globálních hrozeb	12
2.2.2	Terorismus	12
2.2.3	Proliferace zbraní hromadného ničení	12
2.2.4	Migrace	13
2.2.5	Válečné konflikty.....	13
2.2.6	Organizovaný zločin	13
2.2.7	Světová chudoba	14
2.2.8	Regionální konflikty	14
2.2.9	Globální problémy zadluženosti	14
2.2.10	Pandemie	14
2.2.11	Násilné demonstrace a nepokoje.....	15
2.2.12	Globální oteplování.....	15
2.3	Terorismus	15
2.3.1	Historie terorismu	16
2.3.2	Terorismus v České republice.....	18

2.3.3	Druhy terorismu	18
2.3.4	Principy práce teroristů	20
2.3.5	Teroristické skupiny.....	20
2.3.6	Motivy teroristických útoků.....	21
2.3.7	Druhy teroristických útoků	21
2.3.8	Nejzávažnější teroristické útoky	22
2.4	Migrace.....	23
2.4.1	Typologie migrace	24
2.4.2	Základní pojmy – migrant, uprchlík, azylant.....	24
2.4.3	Motivy migrace	25
2.4.4	Otevřené hranice	25
2.4.5	Zadržení migrantů.....	26
2.4.6	Dopady migrace	26
2.4.7	Migrační krize v Evropské unii.....	26
2.4.8	Alternativní vize.....	27
2.4.9	Zákon o azylu.....	27
2.5	Pandemie	27
2.5.1	Základní pojmy – izolace, observace, karanténa	28
2.5.2	Světová zdravotnická organizace.....	28
2.5.3	Pandemický plán České republiky.....	29
2.5.4	Prasečí chřipka	29
2.5.5	Ebola	29
2.5.6	SARS.....	30
2.5.7	Covid-19	30
2.5.8	Vládní opatření Covidu-19	30
2.5.9	Dopady na ekonomiku	31
3	CÍLE.....	32

4	METODIKA	33
4.1	Výzkumné metody.....	33
4.2	Postup sběru dat.....	33
5	VÝSLEDKY	34
6	ZÁVĚRY	52
7	SOUHRN	53
8	SUMMARY	54
9	REFERENČNÍ SEZNAM	55
10	PŘÍLOHY	59

1 ÚVOD

Tématem mé bakalářské práce je problematika hrozeb a rizik v současnosti, které spadají pod ochranu obyvatelstva. Součástí daného tématu je i vliv a možné dopady na společnost. Cílem mé práce je poskytnout čtenářům všeobecný přehled o hrozbách a rizicích v současném světě.

Práci jsem rozdělila do pěti kapitol, které budou tvořeny podkapitolami, v nichž se budu podrobně zabývat vybranými hrozbami a riziky pro společnost. V první kapitole jsem se zabývala základními pojmy v oblasti ochrany obyvatelstva. Druhá kapitola je zaměřena na globální hrozby a jejich možné příčiny. V této kapitole jsou hrozby rozděleny v jednotlivých podkapitolách pro lepší přehlednost.

Tři velmi aktuální hrozby pro společnost jsou zachyceny v dalších třech kapitolách. V těchto kapitolách se budu zabývat problematikou terorismu, migrace a pandemie. Kapitola terorismu pojednává o historii a druzích terorismu, teroristických útoků a skupin. Následující kapitola s názvem migrace poskytuje čtenářům informace o základních pojmech, typologii migrace a migrační krizi. Poslední kapitola předkládá souhrn informací o závažných pandemiích ve světě a jejich dopady na společnost.

Praktickou část mé bakalářské práce tvoří dotazníkové šetření. Cílem dotazníku bylo zjistit informovanost obyvatelstva ohledně daných hrozeb. Výzkum se skládá z 20 otázek, na jejichž základě mi byly poskytnuty potřebné informace pro splnění praktické části.

2 PŘEHLED POZNATKŮ

2.1 Základní pojmy ochrany obyvatelstva

2.1.1 Ochrana obyvatelstva

Pojem ochrana obyvatelstva můžeme definovat jako souhrn opatření civilní ochrany, tím je myšleno nouzové přežití a ukrytí obyvatelstva, evakuaci, varování a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku (Ministerstvo vnitra - GŘ HZS ČR, 2013).

2.1.2 Bezpečnost

Je stav, kdy jsou hrozby a rizika eliminovány na nejnižší možnou úroveň pro systém. Pravděpodobnost vzniku újmy na chráněných zájmech je v tomto stavu přijatelná. Jedná se o bezpečnost různých oblastí existence, např. informační, vojenskou, epidemiologickou a další (Novák, 2014a).

2.1.3 Hrozba

Je nezávisle existující věc či jev, který může narušit stabilitu struktury. Jinými slovy se jedná o míru pravděpodobnosti vzniku mimořádné události (Novák, 2014a).

Hrozby rozdělujeme na neintencionální nebo intencionální. Neintencionální hrozba je především jev přírodní, např. živelní katastrofa. Naopak intencionální hrozby jsou působené úmyslně, které jsou realizovány lidským jedincem, skupinou, organizací nebo státem (Janošec, 2010).

2.1.4 Riziko

Riziko lze definovat jako míru výskytů nepřijatelných dopadů, které jsou vyvolány mimořádnou událostí v určitém místě. Je velmi pravděpodobný vznik události, který je z bezpečnostního hlediska nežádoucí. Řízení rizik je oblast zaměřená na analýzu a snížení rizika pomocí metod, které odhalují faktory zvyšující výskyt rizik. Míru rizika, respektive následky vyplývající z hrozby lze posoudit pomocí analýzy rizik. Touto analýzou můžeme posoudit i zranitelnost a dopad rizika na danou organizaci. Analýza rizik obsahuje identifikaci aktiv, stanovení hodnoty aktiv, identifikaci hrozeb a slabých míst a stanovení závažnosti hrozeb a míry zranitelnosti (Novák, 2014b).

2.1.5 Mimořádná událost

Mimořádná událost dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému je definována jako „škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.“ (Zákon č. 239/2000 Sb.).

Mimořádné události dělíme podle charakteristických znaků, kterými jsou:

- hlavní příčina MU,
- výskyt MU v čase,
- předvídatelnost MU,
- začátek MU,
- trvání MU,
- lokalizace MU,
- dopady MU na zdraví a životní prostředí,
- rozsah materiálních škod,
- další: velikost zasažené oblasti, počty ztrát na životech.

Rozlišujeme dva typy mimořádných událostí (Doležel, Kyselák, Mika, & Novák, 2014).

2.1.6 Přírodní

Můžeme je dále rozdělit na živelní a biologické. Živel je přírodní jev, který je velmi prudký, neovladatelný a má ničivé účinky. Tyto pohromy jsou následkem geofyzikálních procesů v biosféře, litosféře, hydrosféře a atmosféře. Pojem biologické pohromy zahrnuje epidemie, epifytie a epizootie (Janošec, 2010).

2.1.7 Antropogenní

Vznikají činností člověka. Řadíme sem hromadná neštěstí, průmyslové havárie nebo nehody, při kterých dochází k rozsáhlému poškození budov, strojů, skladovacích a dalších zařízení a různých prostředků. Mezi tento typ mimořádné události patří terorismus i válka (Doležel et al., 2014).

2.2 Globální hrozby

V této kapitole se budeme zabývat rozdělením globálních hrozeb. Jednotlivé problémy stručně popíšu a v následujících kapitolách se budu věnovat vybraným hrozbám, které jsou z mého pohledu nejvíce závažné. Globální problémy se začaly více rozebírat až po druhé světové válce. Všechny tyto problémy mají velký dopad

na společnost. Velmi ovlivňují bezpečí společnosti a fungování jednotlivých orgánů i samotných států.

2.2.1 Příčiny globálních hrozeb

V současnosti se svět potýká s mnoha problémy, jako je nerovnoměrný ekonomický vývoj států, nárůst chudoby, hladomor, vznik pandemií, nedostatečná zdravotnická péče zejména v zemích třetího světa. Státy mezi sebou soupeří o omezené zdroje. Vznikají politické konflikty, které přerůstají v ozbrojené konflikty. Dopadem těchto konfliktů je nárůst migrace, organizovaného zločinu a terorismu (Janošec, 2005).

Globální problémy můžeme rozdělit do třech kategorií:

1. Problémy intersociální povahy: jsou to problémy mezilidských vztahů, které vznikají odlišnými zájmy ve společnosti. Řadíme sem například problém války a míru, ekonomickou zaostalost rozvojových zemí apod.
2. Ekosociální problémy: jedná se o populační, potravinový, surovinový, energetický a ekologický problém.
3. Antroposociální problémy: chudoba, překotná urbanizace, epidemie a drogová závislost, nekontrolovaná mezinárodní migrace, terorismus (Evanová, 2011).

2.2.2 Terorismus

Terorismus je nejvýznamnější intersociální hrozbou. Jeho význam narůstá se zvyšujícími se možnostmi. Většina států se s ním musí vyrovnávat. Lidé používají terorismus jako nástroj k prosazení svých cílů. Pro úspěšný boj proti terorismu je velmi důležitá prevence, vojenské i nevojenské aktivity, a především mezinárodní spolupráce (Janošec, 2005).

2.2.3 Proliferace zbraní hromadného ničení

Zbraně hromadného ničení můžeme rozdělit do tří kategorií. Rozlišujeme zbraně jaderné, biologické a chemické. Tyto zbraně mají obvykle dlouhodobý charakter a velmi závažné účinky na společnost. Podle ozbrojených sil USA jsou zbraně hromadného ničení zbraně způsobující hromadné ztráty a vysokou míru poškození (Smolík & Šmíd, 2010).

Zbraně nukleární patří mezi nejničivější zbraně. Jaderné zbraně uměle vyvolávají jadernou reakci pomocí výbušné energie. Mají mnoho závažných účinků. Rozlišujeme je podle druhu jaderné reakce. Mezi nejznámější typy jaderných reakcí řadíme štěpení a slučování (Smolík & Šmíd, 2010).

Chemické zbraně patří mezi nejstarší zbraně hromadného ničení. Lze je rozdělit do šesti skupin. Základní skupiny chemických zbraní dělíme na jedovaté, dusivé,

zpuchýřující, dráždivé a zneschopňující látky a poslední skupinu tvoří nervové plyny. U chemických zbraní je využíváno jedovatých vlastností těchto látek za účelem vyvolat poškození živé síly. Biologické zbraně definujeme jako organismy způsobující nemoci nebo oslabení lidí, rostlin a zvířat. Historie těchto zbraní sahá až do starověku (Smolík & Šmíd, 2010).

2.2.4 Migrace

Je důsledkem konfliktů, zhroucení států a neustálé soupeření o omezené zdroje. Migrace způsobuje mnoho negativních jevů. Zvyšující se počet migrantů se stává ekonomickým, sociálním a také kriminálním problémem pro mnoho zemí. Řízená imigrace je jevem pozitivním. Pokud se proces migrace stane nevladatelným, může to vést k náboženským a kulturním střetům. V mnoha případech nastane vyhocení otevřeného konfliktu s ostatními občany, např. teroristické útoky, kriminální aktivity (Janošec, 2005).

2.2.5 Válečné konflikty

Válku můžeme definovat jako přímé násilí mezi jednotlivými státy. Střety zájmů v mezinárodní a vnitřní politice států lze považovat za jednu ze základních příčin válek. Většina států se snaží válečným či ozbrojeným konfliktům zabránit. Války způsobují obrovské negativní dopady na ekonomickou i sociální oblast států. Rozdělujeme je do několika skupin. Rozlišujeme války s politickými cíli, války z ekonomických důvodů, etnické konflikty, války vedené kvůli hranicím, náboženské konflikty nebo ideologické konflikty (Eichler, 2009).

Války rozlišujeme podle intenzity. Nejvyšší stupeň je hegemonická válka. V této válce se jedná o kontrolu uspořádání států ve světě. Za poslední hegemonickou válku je považována druhá světová válka. Dalším druhem války je válka totální. V této válce se nepřítel snaží o dobytí a obsazení daného území. Omezená válka se naopak odehrává v určitém regionu. Příkladem této války je válka v Iráku (Eichler, 2009).

2.2.6 Organizovaný zločin

Tato hrozba je velmi úzce spojena s terorismem. Ohrožuje vnitřní bezpečnost států a zároveň brání státům čelit jiným hrozbám. Pod pojmem organizovaný zločin si můžeme představit obchod s lidmi, obchod se zbraněmi, nelegální transport, obchod s narkotiky a další (Janošec, 2005).

Organizovaný zločin ohrožuje politiku, jednotlivé politické strany i politiky. Nelegální praktiky této hrozby poškozují ekonomiku. Zločinci se zejména snaží

o proniknutí do státní správy. Dalším jejich cílem je proniknout do systému justice, čímž ohrožují právní systém. Dále zneužívá sdělovací prostředky za účelem ovlivnit veřejné mínění. Organizovaným zločineckým skupinám vyhovuje liberální zákonná úprava ohledně migrace (Smolík & Šmíd, 2010).

2.2.7 Světová chudoba

Světovou chudobu řadíme mezi antroposociální problémy, ale také mezi problémy intersociální. Lze ji považovat za pandemický jev, který je spojen s problematikou budoucnosti lidstva. Nejvíce je chudoba rozšířena v rozvojových zemích. Rozdělujeme ji na relativní a absolutní chudobu. Relativní chudoba nastane, jakmile lidé nemají určitý stupeň minimální životní úrovně. V některých zemích se definice tohoto pojmu liší. Tento pojem tedy představuje ekonomickou nerovnost společnosti, ve které lidé žijí. Absolutní chudoba znamená nedostatek základních lidských potřeb. Charakterizujeme ji negramotností, nemocemi a podvýživou. V dnešní době žije v absolutní chudobě více než 3 miliardy lidí (Foltýn & Jeníček, 2010).

2.2.8 Regionální konflikty

Mají dopad na úroveň globální společnosti. Ohrožují menšiny a lidská práva. Regionálními konflikty je ohrožena celková stabilita regionů. Mezi dopady těchto konfliktů patří šíření extremismu, rozsáhlá migrace a také zhroucení státních struktur. Pro nejnepříznivější činitele, jako jsou OSN, NATO, EU se stávají výzvou. Mohou mít dlouhodobý charakter. Obvykle je zakončen mírovým stavem nebo může přerůst v globální konflikt (Eichler, 2009).

2.2.9 Globální problémy zadluženosti

Mezinárodní zadluženost je jeden z nejvíce složitých problémů pro světovou ekonomiku. Tento problém závažně komplikuje finanční stabilitu systému, platební rovnováhu a má negativní dopad na měnovou stabilizaci. Ekonomická asymetrie mezi skupinami zemí je jednou z hlavních příčin mezinárodní zadluženosti. Dále globální zadluženost poškozují mezinárodní obchod se zbožím a službami (Foltýn & Jeníček, 2010).

2.2.10 Pandemie

Původ slova pochází z řeckého „pan“ tj. vše a „demos“ tj. lidé. Pandemii můžeme definovat jako rozsáhlou epidemii, která zasahuje celé kontinenty. Je to výskyt daného onemocnění s vysokým počtem nově nemocných za určitý časový úsek (Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2011).

Jednotlivé státy mají za úkol aktivovat pandemické plány, jakmile dojde k vyhlášení pandemie. Dané státy zmobilizují zdravotnické složky a v krajních případech je vyhlášen nouzový stav (Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2011).

2.2.11 Násilné demonstrace a nepokoje

Násilné demonstrace považujeme za hrozbu vnitřní bezpečnosti státu. Pomocí násilí se snaží určité skupiny lidí prosazovat své cíle. Antiglobalizační protesty patří mezi nejtypičtější násilné protesty. Dalším velmi rozšířeným typem jsou rasové protesty. Nedávno jsme zaznamenali například rasové protesty způsobené úmrtím George Floyd 25. května 2020 v americkém Minneapolisu. Dále rozlišujeme zemědělské, přistěhovalecké nebo povstalecké protesty. Násilné nepokoje způsobují velké hmotné škody (Smolík & Šmíd, 2010).

2.2.12 Globální oteplování

Průměrná globální teplota se začala postupně zvyšovat. Zvyšování teploty by mohlo způsobit obrovské změny na naší planetě. Hranici průměrné globální teploty je nezbytné udržet pod 2 °C. Změny klimatu mohou způsobit postupné zvyšování hladiny moří, úbytek ledovců, migrování živočichů a spoustu dalších problémů. Pro nízko položené oblasti je zvyšování mořské hladiny považováno za velmi nebezpečné. Mezi další důsledky globálního oteplování řadíme extrémní projevy počasí, jako jsou lesní požáry, acidifikaci oceánů, období sucha, přívalemé deště a další. V oceánech se vyskytuje mnoho mikroorganismů a bakterií a acidifikace oceánů může mít vliv na jejich výskyt a složení. Hlavní problematikou globálního oteplování je především průmysl (Foltýn & Jeníček, 2010).

2.3 Terorismus

V 90. letech 20. století se terorismus nepovažoval za hrozbu, ale spíše za riziko. Během prvních teroristických útoků se pohled na terorismus začal měnit. Zásadním zlomem v oblasti terorismu se staly teroristické útoky z 11. září 2001. Závažnost tohoto jevu se vepsala do povědomí lidí a stále se více se mluví o jeho možných příčinách. Dalším důležitým bodem jsou možnosti, jak můžeme této hrozbě čelit (Eichler, 2007).

Význam slova terorismus najdeme v latinských slovech terror či terroris, tj. nahánět strach, děsit, zstrašovat. Terorismus bývá definován jako nezákonné použití násilí teroristické skupiny nebo jednotlivce, páchané na osobách nebo majetku za účelem

zastašení nebo donucení státní správy nebo obyvatelstva na podporu politických nebo sociálních cílů (Schmid, 2004).

Další definicí terorismu může být úmyslné použití násilí k vytvoření strachu a teroru za účelem dosažení ideologického, finančního, náboženského nebo politického cíle (Sizemore & Williams, 2019).

Podle (Chmelíka, 2004) lze terorismus chápat jako násilnou metodu k dosažení určitého cíle. Můžeme ho považovat jako formu psychologické války. Teror má několik základních forem, kterými jsou atentáty, únosy nebo bombové útoky. Mezi mírnější prostředky teroru řadíme psychické násilí, fyzické napadení atd. Pro teroristické útoky je typická plánovitost a promyšlené jednání.

2.3.1 Historie terorismu

Vývoj terorismu je rozdělen do tří základních fází. Společným znakem jednotlivých etap je zneužívání strachu společnosti. První etapou vývoje terorismu je prehistorická fáze. Tato fáze je tzv. předfází vývoje. Anarchistické a nacionalistické násilí koncem 19. století řadíme do druhé fáze terorismu. V tomto období se začíná rovněž objevovat individuální terorismus. Cílem individuálního terorismu je snaha jednotlivců nebo skupin změnit režim pomocí politických atentátů. Druhá etapa je zakončena atentátem na arcivévodu Františka Ferdinanda d'Este v roce 1914. Třetí fázi vývoje nazýváme etapou válek. Terorismus nastupuje po druhé světové válce v souvislosti s dekolonizací. Etapu válek bychom mohli rozdělit na podrobnější fáze. První etapou jsou války probíhající v letech 1914 až 1945. Druhou etapou je studená válka, která probíhala od roku 1946 až do roku 1989. Poslední fázi tvoří etapa studeného míru, která trvá od roku 1990 až po současnost (Šedivý, 2003).

Podle (Bílkové, 2014) lze historii rozdělit také do třech období. První období je do 19. století, období raného terorismu. Druhou částí je období 20. století, tzv. období moderního terorismu. Posledním obdobím je současný terorismus 21. století.

2.3.1.1 Raný terorismus

Pokrývá velmi dlouhé období od starověku až po 19. století. V tomto období nebyla terorismu věnována dostatečná pozornost, aby byl lépe zdokumentován. Židovští zélóti jsou považováni za první teroristy. Byla to radikální židovská skupina v Judeji. Jejich cílem bylo osvobodit oblast od římské nadvlády. Cílené útoky měly zastašit všechny zrádce a přinutit veřejnost, aby podporovala jejich boj proti Římanům. Mezi další známé teroristy patří islámští asasíni. Asasíni působili v období 11. -13. století. Jejich cílem bylo

rozšířit svou víru po celém Blízkém Východě. Jejich útoky byly zaměřené proti politickým vůdcům jiných skupin. Jejich tradicí bylo konat útoky v opojení hašišem. V seznamu dalších teroristů jsou uváděni anarchisté 19. století. Případy terorismu nalezneme v každém období dějin. Koncem 18. století se poprvé objevil pojem „terorismus“ (Bílková, 2014).

Anarchisté dominovali terorismu v 19. století a jejich cílem bylo svržení vlád a nastolení společnosti. Lidé by mohli žít svobodně a nebyli by podřízeni žádné státní nebo jiné moci. Jejich myšlenku se snažili prosadit pomocí násilí. Cílené útoky na představitele států měly společnosti poukázat na zbytečnost instituce. Šířili strach mezi bohatými lidmi v Evropě a Americe, ale také mezi průměrnými občany (Foltin & Řehák, 2006).

2.3.1.2 Moderní terorismus

Je to období do konce studené války. Ve 20. století měl terorismus mnoho podob. Jedním z pojmů objevujících se v terorismu 20. století je terorismus národněosvobozenecký. Pod terorismus národněosvobozenecký řadíme další dva typy terorismu. Nacionalistický a antikoloniální terorismus, které spojuje politická motivace. V 60. – 80. letech se teroristé zaměřili na únosy letadel a lodí. Další rozšířenou formou ve 20. století byl terorismus levicový. Snaha naplnit myšlenky Vladimíra Iljiče Lenina a Karla Marxe je považována za hlavní proud levicového terorismu. Cílem levicových teroristů byla snaha o potlačení demokracie a tržního hospodářství. Známým typem terorismu je terorismus státní. Dělíme ho na vládní teror, sponzorovaný terorismus a mezinárodní státní terorismus. Pojem mezinárodní státní terorismus je zaměřený na agresivní zahraniční politiku. Dalším pojmem je válečný terorismus (Bílková, 2014).

2.3.1.3 Současný terorismus

Počátky současného terorismu nastupují s koncem studené války. V 21. století zaznamenáváme velký nárůst míry využívání moderních technologií. Vyskytuje se náboženský terorismus, kde se jeho aktéři snaží vyvolat strach, aby prosadili vlastní víru. Jednou z nejznámějších organizací prosazující islámský terorismus je Al-Káida. Tato organizace je považována za reprezentanta globálního terorismu. Během svého působení způsobila desítky teroristických incidentů. Jejich útoky mají obchodní, náboženský, vládní i diplomatické cíle (Foltin & Řehák, 2006).

V posledních letech se také hovoří o tzv. ultraterorismu. Tento proud terorismu je vymezený použitými prostředky. Tím jsou myšleny zbraně hromadného ničení

a příslušné materiály. Ultraterorismus dělíme na jaderný, radiologický, chemický a biologický podle konkrétních použitých prostředků (Bílková, 2014).

2.3.2 Terorismus v České republice

V důsledku událostí roku 1989 vznikl demokratický režim na území České republiky. Pro zajištění bezpečnosti společnosti to mělo velký přínos. Stát byl nadále vystaven hrozbám a rizikům. Mezi nimi má výraznou roli i terorismus. Na území České republiky jsou projevy terorismu v porovnání s ostatními státy ojedinělé. Během období raného terorismu byly české země několikrát vystaveny nebezpečí válečného terorismu. Moderní terorismus ovlivnil stát hned v několika směrech. V tomto období byly zaznamenány různé teroristické útoky. Jedním z nich byl útok na arcivévodu Františka Ferdinanda v roce 1914. V dobách komunismu Československo podporovalo některé teroristické skupiny zaujaté proti Západu. V současnosti se terorismus naší zemi vyhýbá. V České není dostatek prostoru pro páchání teroristických útoků. Pro naši zemi je největším rizikem útok na stát zvenku (Mareš, 2005).

2.3.3 Druhy terorismu

Teroristické útoky mají mnoho příčin, proto je velmi těžké definovat jednotlivé druhy terorismu. Terorismus členíme do skupiny subversivní a represivní. Subversivní terorismus bojuje proti držitelům moci a represivní terorismus se snaží posílit daný politický režim. Pro členění terorismu se využívá širší ideová motivace. Druhy jsou rozděleny podle politických, náboženských, kriminálních a psychologických motivů (Mareš, 2005).

2.3.3.1 Politický terorismus

Tento druh terorismu zpravidla způsobuje politický program, ke kterému má teroristický útok dopomoci, aby byl cíl naplněn. Řadíme sem pravicový a levicový terorismus. Ideologií pravicového terorismu je nacismus a fašismus. Dále sem můžeme zařadit nacionálně-separatistický terorismus. Naopak v levicovém terorismu mluvíme o komunistickém a anarchistickém terorismu. Mnoho autorů sem řadí i terorismus státní (Filipec, 2017).

2.3.3.2 Enviromentální terorismus

Je to specifická forma levicového terorismu, která je zaměřená na ochranu životního prostředí a zvířat. Hlavním cílem tohoto terorismu jsou těžářské společnosti, které ničí životní prostředí. Aktéři se zaměřují na zničení techniky (Filipec, 2017).

2.3.3.3 Náboženský terorismus

Jedná se o jednu z nejzávažnějších hrozeb 21. století. Tento druh terorismu motivuje náboženství dané teroristické skupiny. Náboženský terorismus dělíme na fundamentalistický a eschatologický terorismus. Fundamentalistický terorismus je dominantní na rozdíl od eschatologického, který je méně významný. Jedná se o násilnou formu náboženského monoteistického extrémismu. Státní struktura a víra je pro tento typ terorismu zásadní. Mezi hlavní představitele řadíme islámský terorismus. Eschatologický terorismus je v oblibě zejména u sekt, které mají odlišný názor na uspořádání společnosti. Nejnebezpečnějším příkladem je japonská sekta Óm šinrikjó (Foltin, Stojar, & Řehák, 2008).

2.3.3.4 Kriminální terorismus

Tato forma terorismu se velmi podobá organizovanému zločinu. Pachatelům jde o dosažení zisku a vyčištění prostoru pro jejich další kriminální činnost. Zásadní kritéria pro rozdělení kriminálního terorismu jsou cíle pachatelů, charakter adresátů poselství a charakter bezprostřední oběti útoků. Aktivitu hlavních adresátů hrozeb dělíme podle míry zastrašení. Mohou být zaměřeny na širokou veřejnost, státní složky, mediální aktéry, členy či zákazníky soukromých sektorů, konkurenci nebo také na vlastní členy kriminálních skupin. Pojem narkoterorismus je spojen s mnoha teroristickými organizacemi, které obchodují s drogami. Pomocí narkoterorismu si zajišťují finance. Nejvíce rozšířený je tento typ terorismu v Kolumbii (Filipec, 2017).

2.3.3.5 Psychopatologický terorismus

Dominantní cíl tohoto terorismu je psychické uspokojení pachatele. Podle Mareše, 2005 můžeme rozdělit tyto do čtyř skupin podle toho, co daného jedince uspokojuje. První skupinou jsou pachatelé, kteří se mstí širšímu publiku za účelem zastrašení. Další skupinou jsou pachatelé, kteří touží po slávě a uznání. Tento druh je nazýván jako hérostratovský terorismus. Dalším typem je narcistní terorismus, kdy má pachatel obdiv k vlastní osobě z šíření hrůzy. Posledním typem jsou psychicky nemocní teroristé (Mareš, 2005).

2.3.3.6 Bioterorismus

Jedná se o záměrné zneužívání určitých biologických prostředků s cílem vyvolat onemocnění u lidí nebo zvířat. Bioterorismus může mít politickou, vojenskou nebo náboženskou souvislost. Teroristé se nesnaží o vyhlazení obyvatelstva ve světě, nýbrž vyvolat strach a paniku ve společnosti (Prymula, 2002).

2.3.3.7 Chemický terorismus

V chemickém terorismu jsou používány chemické jedovaté látky jako nástroj násilí. Může nastat přímé použití chemických látek nebo je naplánován teroristický útok na daný objekt, kde se chemická látka vyskytuje. Chemické látky jsou obvykle neviditelné a mají vysoký účinek, a to vyvolává strach z nadměrného počtu nakažených. V takových případech není vyloučen vznik panické reakce ve společnosti. Velmi důležitá je dostatečná informovanost obyvatelstva v takových situacích. Na zdravotní rizika má vliv charakter chemické látky, množství a lokalizace, meteorologická situace a vybavenost záchranných služeb a mnoho dalších faktorů (Prymula, 2002).

2.3.4 Principy práce teroristů

Pro dosažení svého cíle mají teroristé jako prostředek násilí. Snaží se volit takové cíle, kde bude mít útok dlouhodobý efekt. Teroristické útoky se postupně stupňují. Teroristé využívají během útoků moment překvapení (Chmelík, 2001).

2.3.5 Teroristické skupiny

Pod tímto pojmem si každý z nás představí určitou nábožensko-politickou skupinu. Tyto skupiny usilují pomocí násilí a útoků o dosažení svých cílů. Po celém světě je několik teroristických organizací. Některé organizace působí jen na určitém území, jiné mají působiště po celém světě. Teroristické skupiny mají na svědomí mnoho závažných teroristických útoků.

Definice:

„Strukturovaná skupina, složená z více než dvou osob, ustanovená pro delší časové období a konající v rámci dělby práce kroky nutné ke spáchání teroristických činů. Nejedná se o náhodné či jednorázové spolčení. Pro usnadnění dalšího postupu Rada EU přímo stanovila seznam organizací a osob, splňujících tuto definici. Pravidelně aktualizovaný seznam je dodatkem Společného postoje“ (Ministerstvo vnitra ČR, 2009).

2.3.5.1 Al – Káida

Tato teroristická skupina byla založena roku 1987 Usámou bin Ládinem. V překladu do českého jazyka tento pojem znamená základna. Al – Káida má na svědomí doposud největší teroristický útok na světě. Organizace zaútočila na Světové obchodní centrum a Pentagon 11. září 2001 v USA. Mají na svědomí také útoky v Madridu v roce 2004 a v Londýně v roce 2005 (Tománek, 2015).

2.3.5.2 IRA

Celý název této organizace je Irish Republican Army, což v překladu do češtiny znamená Irská republikánská armáda. Byla založena v roce 1919 jako ozbrojená složka hnutí, která bojuje za samostatnost. IRA působí ve Velké Británii a Severním Irsku. Mají na svědomí bombové útoky, vraždy a vydírání. Jejich obvyklým cílem jsou britští vládní představitelé (Tománek, 2015).

2.3.5.3 ETA

Celým názvem Euskadi Ta Askatasuna je v překladu Baskicko a jeho svoboda. Tato organizace vznikla v roce 1959. Jedná se o separatistickou organizaci. Svými teroristickými útoky se snažila docílit vytvoření nového nezávislého státu na hranici Španělska s Francií. Organizace zanikla v roce 2014 (Tománek, 2015).

2.3.5.4 Islámský stát

Je radikální islámská teroristická organizace. V současnosti patří mezi nejznámější a je považována za nejvíce nebezpečnou organizaci. IS je celosvětově nejbohatší teroristickou organizací v dějinách. Během krátké doby se IS podařilo dobýt rozsáhlé části Iráku a Sýrie. Má velmi promyšlený systém financování a díky tomu se stává nezávislým na jiných sponzorech. Využívá taktiku teroru, psychického týrání a mobility během svých vojenských operacích (Hermann, 2016).

2.3.6 Motivy teroristických útoků

Za nejnebezpečnější motivaci je považována ideologie. Ideologie má politickou, rasovou, náboženskou a etnickou orientaci. Jedním z dalších motivů je experiment. Útočníci touží po rozruchu. Mezi další motivy teroristických útoků řadíme vandalismus, afekt a zisk. Teroristé chtějí získat uznání (Chmelík, 2001).

2.3.7 Druhy teroristických útoků

2.3.7.1 Bombový útok

Řadíme ho k nejběžnějším teroristickým útokům. Po výbuchu bomby je prakticky nereálná identifikace. Bomby jsou záměrně umístovány do budov, dopravních prostředků nebo do balíčků s výbušným mikrosystémem., tzv. poštovní bomby (Brzybohatý, 1999).

2.3.7.2 Únosy a zadržení rukojmí

Tato zvláštní forma teroristických útoků je nejčastěji používána k získání výkupného. Dalším záměrem je dosažení politických cílů. Únosy bývají dobře promyšlené a obvykle vznášejí požadavky vlivným osobám (Chmelík, 2001).

2.3.7.3 Hrozby a zastrašování

Tato psychologická metoda se snaží docílit upoutání pozornosti na určitou teroristickou organizaci. Teroristé záměrně vyvolávají paniku ve společnosti. Často se snaží odpoutat pozornost od reálné hrozby (Chmelík, 2001).

2.3.8 Nejzávažnější teroristické útoky

2.3.8.1 New York a Washington

Doposud největší teroristický útok se stal 11. září 2001. Tento útok otřásl celým světem a zcela změnil politickou situaci v celém světě. 11. září v ranních hodinách uneslo devatenáct členů teroristické sítě Al – Káida čtyři letadla společností United Airlines a American Airlines. Únosci dvěma letadly zničily mrakodrapy Světového obchodního centra v New Yorku. Třetí letadlo udeřilo do budovy Pentagonu ve Washingtonu. Poslední letadlo se zřítilo. Po útocích vzniklo několik spekulací o tom, jaký byl cíl čtvrtého letadla. Během útoků zahynulo 2977 obětí, 19 útočníků a 411 příslušníků záchranných služeb. Největší počet obětí si vyžádaly útoky na mrakodrapy Světového obchodního centra. V Pentagonu zemřelo 125 lidí včetně zaměstnanců ministerstva obrany USA. Následkem útoků byla změna politické situace v USA i ve světě. Zároveň útoky upozornily na hrozbu islámského terorismu (Švamberk, 2010).

2.3.8.2 Madrid 2004

Ve čtvrtek 11. března 2004 v časných ranních hodinách vybuchlo postupně deset bomb ve španělském Madridu. Výsledkem výbuchů bylo téměř 200 mrtvých a skoro 2000 zraněných. Teroristé schovali 13 časovaných bomb do příměstských vlaků. Tři bomby selhaly (BBC News, 2016).

Drtivá většina cestujících byla usmrcena na místě. Ostatní podlehlí následkům svých zranění v nemocnicích. Španělská vláda nechala vysadit obětem tragédie na památku 192 olivovníků a cypřišů. Vláda z útoků podezírala teroristickou organizaci ETA. ETA spojitost s útoky popírala. Nakonec se k bombovým útokům přihlásila teroristická skupina Al – Káida (Eichler, 2016).

2.3.8.3 Londýn 2005

K sebevražedným útokům došlo 7. července 2005 v Londýně. Čtyři atentátníci zaútočili v londýnské hromadné dopravě během ranních hodin. Cílem bombových útoků bylo stažení vojsk z Iráku a donucení Velké Británie ke změně přístupu k muslimům. Útoky v Londýně byly mířeny na tehdejšího premiéra Tonyho Blaira. Tyto bombové

útoky mají na svědomí 52 lidských životů a 700 zraněných. Všichni čtyři teroristé během výbuchů zemřeli také (Eichler, 2007).

2.3.8.4 Francie

K útokům došlo 13. ledna 2015 v hudebním klubu Bataclan. Tyto útoky si vyžádaly 130 lidských životů a 113 zraněných. Teroristé chtěli útoky potrestat Francii za zásahy v muslimských zemích v Africe. Další útok se stal na státní svátek 14. července v roce 2016, kdy najel muž kamionem do davu lidí. Tento drastický útok si vyžádal 86 mrtvých a 250 zraněných. Útočník se hlásil k islámskému státu (Eichler, 2016).

2.3.8.5 Belgie 2016

Teroristické útoky se odehrály na mezinárodním letišti Zaventem a druhý útok se stal ve stanici metra Maelbeek. Teroristické útoky se odehrály 25. března 2016. Během útoků bylo zabito 32 civilistů. Zahynuli také tři atentáčníci. Hlavním cílem útoku bylo šíření strachu (Eichler, 2016).

2.4 Migrace

V překladu do českého jazyka lze migraci vystihnout slovem stěhování. Jde o určitý pohyb v prostoru. Účelem migrace je změna místa pobytu. Pohyb migrace můžeme rozdělit na dočasný nebo trvalý. Migrace tedy vyjadřuje přesun člověka na nové místo. Lidé si pomocí migrace řeší společenské konflikty, vyrovnávají se s nevhodnými přírodními vlivy nebo se stěhují kvůli práci. Dříve se lidé přesouvali kvůli zdroji obživy (Uherek, Günter, Honusková, & Ošťádalová, 2016).

Nejpoužívanější teoretický koncept pro vysvětlení migrace je model push – pull. Negativní podmínky, které způsobí odchod obyvatel dané země, nazýváme v této teorii jako push faktory. Pull faktory jsou tedy pozitivní podmínky, kvůli kterým lidé emigrují do daného státu. Z této teorie vyplývá, že čím více nepříznivých podmínek pro obyvatele daná země má, tím více budou emigrovat do jiných států. Na světě bude existovat migrace, pokud budou velké rozdíly mezi státy (Čerňanská, 2018).

Podle Ministerstva Vnitra České republiky je migrace definována jako: „*Přesun jednotlivců i skupin v prostoru, který je spolu s porodností a úmrtností klíčovým prvkem v procesu populačního vývoje a výrazně ovlivňuje společenské a kulturní změny obyvatel na všech úrovních*“ (Ministerstvo vnitřní, 2020).

2.4.1 Typologie migrace

Za nejstarší formu migrace je považováno stěhování etnických skupin. Jejich cílem bylo si zachovat životní podmínky. Tuto formu migrace nazýváme konzervativní. Skupiny lidí, které velmi často migrovaly na jiná místa, nazýváme nomádi. Oproti konzervativní migraci rozlišujeme i migraci individuální a hromadnou. Individuální a konzervativní migraci považujeme za dobrovolnou migraci, kterou dále dělíme pracovní, řetězovou, neimigrační a inovační. Masová migrace může cíleně zemi způsobit mnoho ekonomických, sociálních i bezpečnostních problémů příliš velkým nátlakem nelegálních migrantů. Opakem dobrovolné migrace je migrace násilná. Pojem anihilace v překladu do českého jazyka znamená vzájemné vyhánění etnických skupin z teritorií. Násilná migrace má spoustu příčin. Například vyhoštění, evakuace, důsledky přírodních katastrof nebo hladomor. Dalšími příčinami může být diskriminace, porušování lidských práv, válečné konflikty nebo náboženské nepokoje (Uherek et al., 2016).

2.4.1.1 Nelegální a legální migrace

Nelegální migraci lze nahradit pojmem neregulární migrace, který je považován za neutrální. Do této skupiny patří cizinci, kteří nelegálně pobývají na území jiného státu. Dále sem řadíme cizince, kteří nelegálně překročili státní hranice nebo cizinci, kteří mají vydané povolení pobytu za jiným účelem. Nelegální pobyt tedy znamená nesplnění podmínek stanovené zákonem dané země. Legální migrace je řízena daným státem. Stát cizincům poskytuje pracovní místa či studium. Podmínkou legální migrace je povolení k pobytu. Pokud cizinci splní státem stanovené podmínky, pak jsou v zemi legálně (Koudelka, 2018).

2.4.1.2 Rozdělení migrace podle časového horizontu

Migraci můžeme rozdělit na krátkodobou, dlouhodobou, přechodovou a kyvadlovou. Krátkodobá migrace má omezené trvání pobytu do jednoho roku. Naopak migrace dlouhodobá je období delší než jeden rok. Přechodová migrace má časově omezenou dobu. Opakovaný pohyb migranta do cílové země a po nějaké době zpátky do rodné země nazýváme migrací kyvadlovou (Palát, 2013).

2.4.2 Základní pojmy – migrant, uprchlík, azylant

Pojem migrant lze definovat jako dobrovolnou emigraci ze své rodné země. Příkladem mohou být lepší pracovní příležitosti. Za uprchlíka je považována osoba, která nedobrovolně opustila svou zemi ze strachu z pronásledování. Uprchlíci se dále mohou rozdělit na politické nebo válečné. Pokud je osoba trestně stíhána, tak nemůže být

považována za uprchlíka. Azylant je osoba, které bylo v České republice přiznáno postavení uprchlíka (Koudelka, 2018).

2.4.2.1 Emigrant, imigrant a cizinec

Cizincem se rozumí fyzická osoba, která podle zákona nemá státní občanství České republiky. Imigrant je osoba, která se přistěhuje na území cizího státu za účelem pobytu dlouhodobého charakteru. Imigrant je tedy aktérem imigrace. Emigrant je osoba, která se vystěhuje ze své rodné země (Pána & Rataj, 2016).

2.4.3 Motivy migrace

Migrace osob má mnoho důvodů. Nejvíce se setkáváme s migrací lidí z ekonomických či politických důvodů. Zejména nestabilita země původu vede migranty k přesunu za lepším životem do ekonomicky i politicky stabilních zemí. Mezi další příčiny řadíme i válečné konflikty mezi státy. Mnoho lidí také migruje za lepšími pracovními nabídkami. Imigranti z rozvojových zemí získají migrací práci a dobré finanční zajištění. Naopak cílová země imigrantů získá levnou pracovní sílu (Hejduková, 2018).

2.4.4 Otevřené hranice

Koncepce otevřených hranic je jednou z imigračních teorií. Jedná se o svobodný pohyb osob přes hranice zemí bez určitého omezení. V současnosti existuje svobodná migrace mezi určitými státy. Státy náležící do schengenského prostoru povolují volný pohyb osob přes hranice na kterémkoliv místě bez hraniční kontroly. Součástí Schengenské dohody je 22 smluvních států, které patří do Evropské unie a 4 přidružené státy. Pokud stát odmítne přijetí osob, které jsou ohroženy na životech, tak musí daný stát podat vysvětlení svého odmítnutí (Koudelka, 2018).

2.4.4.1 Schengenský prostor

V roce 1985 vznikla Schengenská dohoda. Smluvní státy, které jsou součástí Schengenské dohody, zrušily své vnitřní hranice. Tyto státy dohromady vytváří území, ve kterém je zaručen volný pohyb osob. Mezi prvními státy, které tuto dohodu podepsaly, jsou Německo, Francie, Belgie, Lucembursko a Nizozemsko. O pár let později všechny státy podepsaly Schengenskou prováděcí úmluvu. Úmluva podrobně stanovila všechna opatření. Členské země mají společná pravidla ohledně víz, žádostí o azyl a ochrany hranic. Téměř většina států Evropské unie je součástí Schengenského prostoru. Některé členské státy Evropské unie, pouze schengenského prostoru. Mezi tyto země patří Island, Norsko, Švýcarsko a Lichtenštejnsko. Dalšími státy, které neprovádí kontroly

na hranicích, jsou Monako, San Marino a Vatikán. Tyto země sice nepatří do schengenského prostoru, ale používají schengenské dohody. Členské státy mají posílené policejní a soudní spolupráce. Dále mají společná pravidla pro osoby, které překračují přes vnější hranice členských států Evropské unie (Machotková, 2016).

2.4.5 Zadržení migrantů

Existují různé důvody k zadržení migrantů. Lživé záměry pobytu v dané zemi během vstupní kontroly, padělané doklady nebo překročená povolená doba pobytu. Dalším důvodem může být spáchání trestného činu. Po celém světě se nachází 1251 záchytných středisek (Cohen, 2019).

2.4.6 Dopady migrace

Účinky migrace mohou být příznivé i nepříznivé. Státy, ve kterých špatně funguje vláda, mají obvykle větší počet emigrantů. Na kvalitu vlády má migrace vliv. Zejména má vliv na mezinárodní obchod, studium nebo pracovní síly. Dále je migrace spojována se zahraničními investicemi nebo vědeckou spoluprací. Migrace představuje určitá bezpečnostní rizika pro společnost. Může mít spoustu forem, např. organizovaný zločin, terorismus nebo šíření infekčních nemocí (Janáčková, Slaný, Skopeček, Lipovská, & Šebesta, 2016).

Podle (Koudelky, 2018) do negativních dopadů migrace můžeme zařadit zvýšení kriminality, riziko vzniku nepokojů, znevýhodňování imigrantů nebo oslabení společenské solidarity. Mezi pozitivní dopady migrace autor zařazuje určité ekonomické přínosy pro stát. Tím je myšleno zvýšení prodeje nebo větší zájem o poskytování služeb.

2.4.7 Migrační krize v Evropské unii

Jedná se o mezinárodní politickou krizi v Evropské unii. Jinými slovy uprchlická krize probíhá od roku 2015 v Evropské unii. Tuto krizi způsobil velký počet imigrantů směřujících do zemí Evropské unie. Mezi imigranty nalezneme uprchlíky i ekonomické migranty. Migrantů využívají dvě hlavní trasy pro přepravu do centrálních částí Evropy. První trasa je Balkánská a druhou trasou je trasa Středomořská. Imigranti se snaží dostat zejména do zemí severní a západní Evropy. Během roku 2016 byla částečně uzavřena Balkánská trasa. Z toho důvodu došlo ke snížení počtu imigrantů přicházejících do Evropy. Česká republika je považována za stát, který nejvíce odmítá přijímání imigrantů do naší země (Migration Policy, 2015).

2.4.7.1 Příčiny migrační krize

Migrační krize je způsobena několika faktory. Jednou z hlavních příčin migrace je nízká ochrana hranic Evropské unie. Mezi další příčiny krize řadíme probíhající válečné konflikty na Středním či Blízkém východě a také vzestup Islámského státu. Islámský stát vznikl v Iráku a díky nestabilitě Sýrie byl částečně rozšířen na území Sýrie. Nejpočetnější skupinou imigrantů jsou Syřané, kteří byli vyhnáni ze svých domovů. Migranti pochází také z afrických zemí, které patří taktéž mezi nestabilní státy (Janáčková et al., 2016).

2.4.8 Alternativní vize

Některé státy jsou vůči imigrantům velkorysé. Státy vytvářejí vyhrazené prostory pro uprchlíky na ostrovech. Postupně začaly měnit uprchlické tábory. Jednou z možností je vytvoření ostrova pro uprchlíky. Šlo by o novou zemi s vlastní ústavou a ekonomikou. Tento koncept vymyslel nizozemský architekt Theo Deutinger. Tento ostrov by ze začátku obývalo zhruba 150 000 lidí (Cohen, 2019).

Dalším možným řešením je úprava přístřešků pro uprchlíky. Stany v uprchlických táborech nejsou vhodné. Za nepříznivého počasí se lehko ničí a neposkytují dostatečnou úroveň bezpečí a soukromí. Jedním z možných řešení je tedy určitý model menšího domu, který by byl bezpečný. Postupem času by vznikala z uprchlických táborů menší města (Cohen, 2019).

2.4.9 Zákon o azylu

Mezinárodní závazky jsou v zákoně plně respektovány. Zákon se zabývá především podmínkami vstupu a pobytu cizince žádajícího o mezinárodní ochranu v naší zemi. Zákon o azylu řeší práva a povinnosti žadatele o udělení ochrany, podmínky pro získání mezinárodní ochrany. Dále se o zákon o azylu zabývá řízením o udělení či odmítnutí mezinárodní ochrany, působením Ministerstva vnitra a dalších orgánů a také státním integračním programem a azylovým zařízením. V zákoně jsou vymezeny tyto základní pojmy: azylant, podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany, pojem pronásledování a žadatel o udělení. Dále jsou v zákoně vypsány formy a druhy mezinárodní ochrany (Ministerstvo vnitra ČR, 2000).

2.5 Pandemie

Pandemii můžeme definovat jako velmi rozsáhlou epidemii, která postihuje celé kontinenty. Jedná se o výskyt daného onemocnění s vysokou incidencí za určitý časový úsek. Pandemie má na rozdíl od epidemie globální charakter. Jednotlivé státy mají za úkol aktivovat své národní pandemické plány a programy na základě vyhlášení pandemie.

Dané státy zmobilizují zdravotnické složky a v krajních případech státy vyhlásí nouzový stav (Hlemer, 2020).

Sporadický výskyt daného onemocnění můžeme definovat jako ojedinělý výskyt chorob bez jakékoliv souvislosti. Pod pojmem endemický výskyt si můžeme představit lokální onemocnění. Tato onemocnění se vyskytují pouze v dané oblasti, která tvoří vodné podmínky. Pojem epidemie znamená hromadný výskyt infekčních onemocnění. Choroby mají společnou epidemiologickou charakteristiku. Epidemie rozdělujeme na explozivní a kontaktní. Pro explozivní epidemii je typický prudký nárůst nakažených. Naopak kontaktní epidemie se vyznačuje pomalým vzestup případů (Prymula, 2002).

Choroboplodné zárodky, které mohou vyvolat infekční onemocnění, jsou označovány pod názvem B – agens. Jejich vlastností je velmi vysoká nakažlivost (Ministerstvo vnitra - GŘ HZS ČR, 2017).

2.5.1 Základní pojmy – izolace, observace, karanténa

Izolace patří mezi základní opatření, pokud dojde ke vzniku nákazy. U nakažených osob jsou odebrány vzorky. Osoby, které přišly do styku s nakaženými, musí poskytnout rovněž odběr vzorků. Observace je organizovaná izolačně – karanténním týmem. V překladu znamená pozorování. Ve většině případů je observace stanovena na dobu maximální inkubační doby daného onemocnění. Karanténu lze chápat jako úplný zákaz opuštění karanténního prostoru. Lidé musí dodržovat maximální omezení kontaktu (Prymula, 2002).

2.5.2 Světová zdravotnická organizace

Známa pod názvem World Health Organization – WHO. Je mezinárodní organizace, která je součástí systému Organizace spojených národů. Jejím úkolem je koordinovat a řídit mezinárodní zdravotnickou činnost. Světová zdravotnická organizace formuluje zdravotní politiku a pomáhá členským zemím vypracovat národní zdravotnické strategie. Dále se zaměřuje na kontrolu, prevenci a odstranění infekčních nemocí a epidemií. Sídlo organizace se nachází v Ženevě ve Švýcarsku. Součástí této mezinárodní organizace je 194 členských zemí (Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2014).

Mezi hlavní aktivity Světové zdravotnické organizace patří:

- podpora zdraví a zdravotní bezpečnosti lidstva,
- posílení spolupráce mezi státy,
- využívání informací z výzkumů při vypracování strategií,
- posílit zdravotnické systémy (Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2014)

2.5.3 Pandemický plán České republiky

Jedná se o dokument, který stanovuje postupy a základní systém reakce České republiky na pandemii. Hlavním cílem plánu je zmírnění zdravotních, sociálních a ekonomických následků pandemie. Mezi další cíle pandemického plánu České republiky patří posílení národního systému rychlého varování pro včasné zachycení nákazy. Dalším cílem je rychlá identifikace nové varianty viru, minimalizovat rozšíření viru a předejít vzniku pandemie. Pandemický plán má za úkol zredukovat dopad pandemie na společnost, kontrolovat doporučená opatření nařízená vládou a minimalizovat ekonomické ztráty. Úkolem vlády je koordinovat a rozhodovat o lidských, materiálních a ekonomických zdrojích. Dále je nutné, aby vláda stanovila potřebná opatření (Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2011).

2.5.4 Prasečí chřipka

Prasečí chřipka je světu známá pod názvem virus typu A H1N1, který byl v letech 2009-2010. Virus byl poprvé určen v Mexiku začátkem roku 2009. Odhady úmrtnosti se pohybují od 150 do 500 tisíc osob. Prasečí chřipka má symptomy podobné klasické chřipce. Přenos onemocnění nastává při přímém kontaktu s nemocným zvířetem. Mezi příznaky onemocnění u prasat patří rychlý nástup teploty, zhoršené dýchání, kašel a otupělost (Fabiánová, 2009).

2.5.5 Ebola

Patří mezi nejvíce nebezpečné choroby na světě. Jedná se o virové onemocnění ze skupiny krvácivých horeček. Tímto virovým onemocněním se mohou nakazit lidé i zvířata. Rozlišujeme pět druhů tohoto onemocnění. Nemoc je přenášena krví, sekrety a tělesnými tekutinami nemocného. Mezi charakteristické příznaky patří náhlá horečka, pocit slabosti, zvracení, průjem a vyrážka. Symptomy onemocnění se projeví v rozmezí 2-21 dnů po nakažení (World Health Organization, 2020b).

Dosud největší epidemie této nemoci propukla na přelomu let 2013 a 2014 v západní Africe. Od srpna roku 2018 bojuje Demokratická republika Kongo s desátou epidemií eboly. Doposud se nakazilo přes 2500 osob a více než 1700 lidí zemřelo. Epidemie stále není pod kontrolou. Úmrtnost na toto virové onemocnění je až 90 %. Počet nakažených přesáhl 28 000 lidí a počet mrtvých je 11 000 lidí. Pokud uplyne 42 dnů od výskytu posledního potvrzeného případu, tak je epidemie považována za ukončenou (Lékaři bez hranic, 2019).

2.5.6 SARS

Jedná se o dva kmeny viru, které způsobily vypuknutí vážných onemocnění dýchacích cest u lidí. V letech 2002–2004 vypukl akutního respirač syndromu (SARS) a těžký akutní respirační syndrom koronaviru 2 (SARS-CoV-2), který je příčinou pandemie koronavirových onemocnění v letech 2019 (COVID-19). Koronavirus související se V roce 2016 byl SARS identifikován jedním z několika virů Světovou zdravotnickou organizací jako pravděpodobná příčina budoucí epidemie v novém plánu, který vznikl po epidemii eboly (World Health Organization, 2020c).

2.5.7 Covid-19

Toto virové onemocnění je způsobeno novým typem koronaviru s odborným typem označení SARS–Cov-2. Toto koronavirové onemocnění se rozšířilo v prosinci 2019 z města Wu–chan v Číně. K červenci roku 2020, je na celém světě 14 057 665 potvrzených případů z celého světa. Covid-19 se rozšířil až do 188 států a teritorií. Jedná se o vysoce infekční onemocnění s inkubační 2 až 14 dnů. Virus je šířen pomocí kapének při kýchání, kašlání a přímém kontaktu s nakaženým. Mezi příznaky nemoci patří horečka, kašel, dušnost, únava, bolest svalů a kloubů (World Health Organization, 2020a).

2.5.8 Vládní opatření Covidu-19

V neděli 1. března byly zaznamenány první tři případy Covidu-19 v České republice. V pondělí 2. března zasedala Bezpečnostní rada státu, která pozastavila letecká spojení se severní Itálií a Jižní Koreje. 10. března byla přijata dvě mimořádná opatření. Vláda zakázala hromadné akce nad 100 osob a byla zastavena výuka na všech typech škol. Ve čtvrtek 12. března byl vyhlášen nouzový stav na území České republiky. Od pátku 13. března bylo vydáno opatření zákazu vycestování osob z naší republiky a naopak. Následující den byly uzavřeny veškeré obchody s výjimkou lékáren, drogerií, potravin a čerpacích stanic. Nová radikální opatření byla vládou vydána s platností od 16. března, která zahrnovala omezení volného pohybu osob a zavedla znovu ostrahu hranic našeho státu. Vláda od 7. dubna začala postupně uvolňovat striktní nařízení. V úterý 14. dubna bylo vyhlášeno postupné uvolňování vládních nařízení na území České republiky (Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2020).

2.5.9 Dopady na ekonomiku

Dopady pandemií závisí na rozšíření onemocnění a úmrtnosti. Můžeme je rozdělit na krátkodobé a dlouhodobé dopady. Při vypuknutí pandemie patří mezi nejvíce zatížený zejména zdravotnický sektor. Mezi další dopady pandemie lze zařadit omezení cestování a sociálního kontaktu. To vše má velké dopady na obchod, cestovní ruch, kulturu, vzdělávání a celkově sektor služeb. Země, které jsou závislé na finančním příjmu z turismu, mohou být velmi ohrožené. Pandemie mají velký dopad na ekonomiku zasažených států (ECOSOC, 2016).

3 CÍLE

Hlavním cílem bakalářské práce je pojednat o vybraných globálních hrozbách v současném světě a jejich možných dopadech na společnost. Práce by měla čtenářům poskytnout informace pro jejich možná řešení.

Dílčím cílem je zjistit pomocí dotazníkového šetření povědomí respondentů o možných rizicích globálních hrozeb a jejich následcích.

4 METODIKA

Součástí výzkumu byli občané z České i Slovenské republiky. Respondenti mohli dotazník vyplnit v elektronické podobě. V současné době plné sociálních sítí, nebyl problém rozeslat dotazník do různých koutů České republiky. Většina respondentů byli studenti vysokých škol.

4.1 Výzkumné metody

Bakalářská práce je tvořena teoretickou částí, která popisuje veškeré informace ohledně problematiky hrozeb a rizik v současnosti. Vymezuje základní pojmy ochrany obyvatelstva, popisuje globální hrozby současného světa a jejich příčiny. Dále je zaměřena na problematiku terorismu, druhy terorismu, teroristických skupin a nejzávažnější teroristické útoky za posledních 20 let. Další část práce se zabývá problematikou migrace a migrační krize v Evropě. Závěr teoretické části je zaměřen na problematiku pandemie a nejrozšířenějších infekčních onemocnění v současnosti. Aktuální situace ohledně koronaviru je v práci taktéž zmíněna.

Součástí praktické části je dotazníkové šetření. Pro sběr informací od respondentů byla použita elektronická forma dotazníku. Zvolila jsem dotazník od společnosti Survio. Dotazník je velmi přehledný a dobře zpracovatelný. Byl tvořen 20 otázkami. Z celkového počtu otázek bylo 5 otevřených, u 3 otázek měli respondenti možnost vybrat z více odpovědí a zbylých 12 otázek bylo uzavřených. V otevřených otázkách byl respondentům poskytnut prostor pro lepší vyjádření názoru. Dotazník byl anonymní. Z odpovědí respondentů se dal vyčíst pouze věk a pohlaví. Snažila jsem se vytvořit stručný a výstižný dotazník. Mým cílem bylo zjistit informovanost respondentů ohledně dané problematiky.

4.2 Postup sběru dat

Pro sběr dat jsem využila sociální sítě. Dotazník jsem rozeslala, vložila na Facebook a poprosila ostatní o jeho vyplnění a následné rozeslání dalším osobám. Dotazník vyplnilo celkem 100 respondentů. Vyplněné dotazníky považuji za velmi spolehlivé ke zpracování.

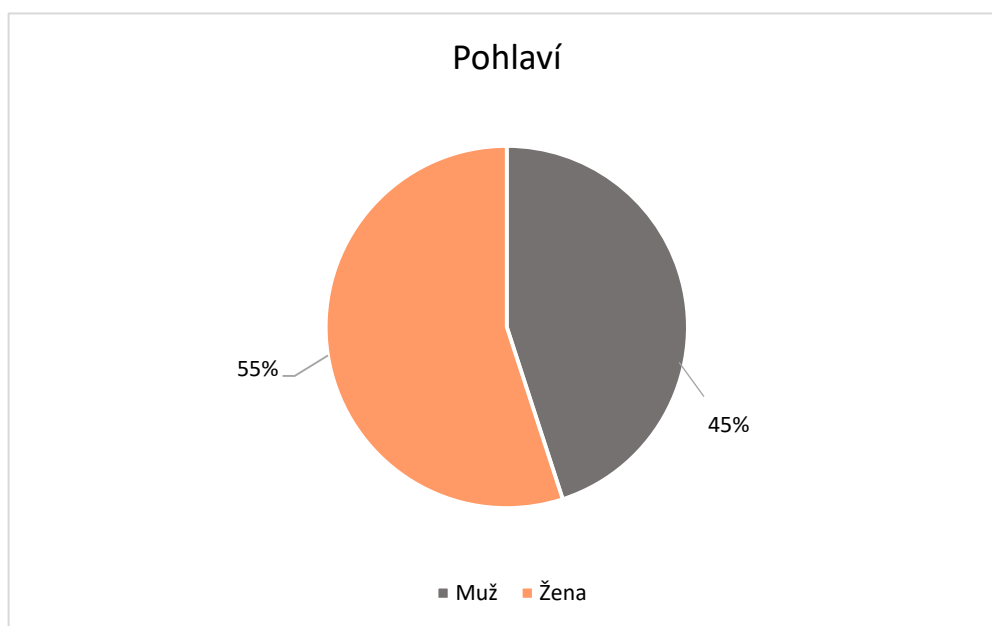
5 VÝSLEDKY

V této části své bakalářské práce se budu věnovat dotazníkovému šetření, který měl za úkol zjistit informovanost společnosti o hrozbách a rizicích ve společnosti. Dotazníkové šetření bylo anonymní. Součástí dotazníku je 20 otázek. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 100 respondentů.

Otázka č. 1

Pohlaví

Tato otázka měla za úkol zjistit pohlaví respondentů (graf č. 1). V této otázce bylo možné vybrat jednu odpověď.

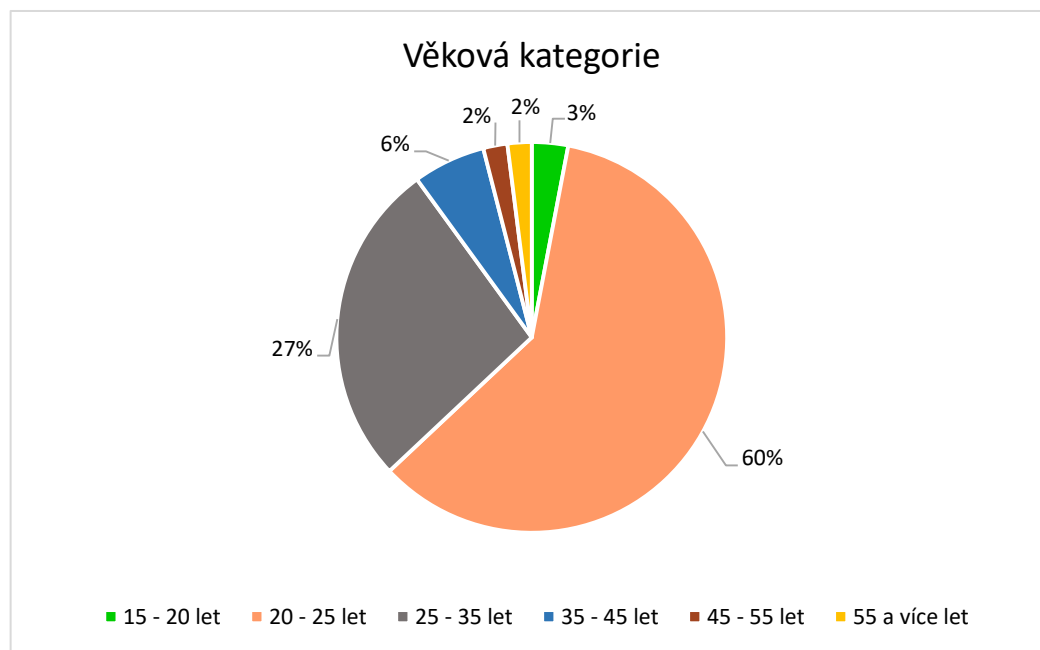
Graf č. 1 Pohlaví respondentů

Z grafu č. 1 v první otázce vyplývá, že z celkového počtu 100 respondentů se zúčastnilo dotazníkového šetření 55 % žen a 45 % mužů. Podíl žen je tedy o 10 % vyšší než podíl mužů. Vzhledem k tématu dotazníkového šetření větší podíl žen nevadí.

Otázka č. 2

Věková kategorie

Úkolem této otázky bylo zjistit věkové skupiny respondentů a rozdílný podíl mezi jednotlivými věkovými skupinami (graf č. 2). V dané otázce byla možnost výběru jedné odpovědi.

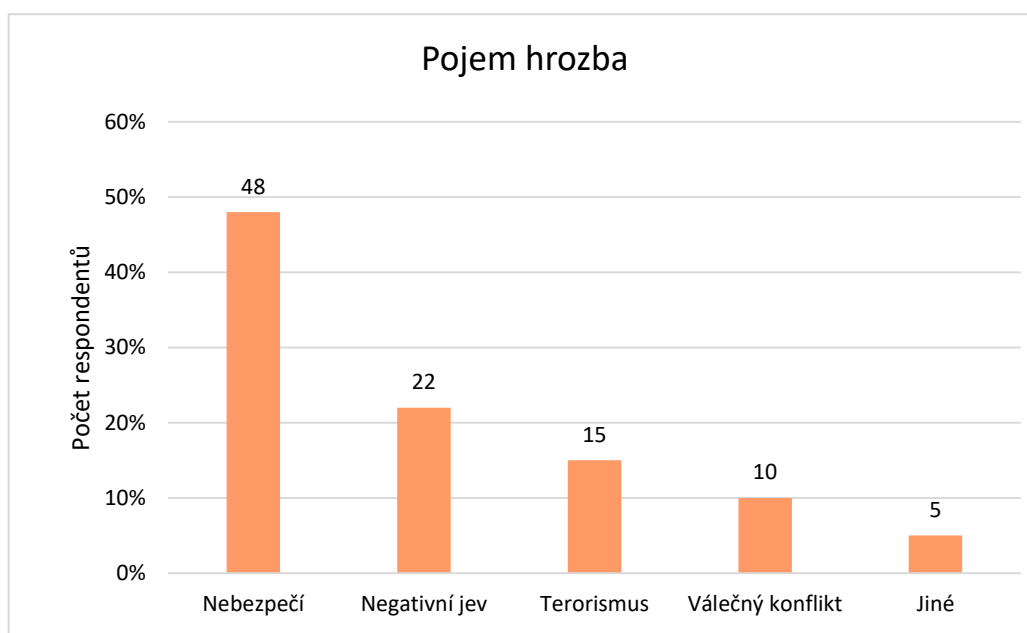
Graf č. 2 Věk respondentů

V otázce č. 2 byl zjištěn procentuální podíl věkových kategorií respondentů. Dotazník byl sdílen převážně přes sociální sítě, kde je věkový průměr zpravidla nižší. Nejpočetnější věková kategorie byla v rozmezí 20-25 let, s podílem 60 % respondentů. Další početnou skupinu tvořili respondenti ve věku 25-35 let. Do této skupiny patří 27 % respondentů z celkového počtu. Věková kategorie 35-45 let je zastoupena 6 % respondentů. Respondenti ve věku 15-20 let v dotazníkovém šetření tvoří pouze 3 % z celkového podílu. Kategorie ve věku 45-55 let a 55 a více let se vyskytovaly ve stejném procentuálním složení. V závěru můžeme konstatovat, že se v dotazníku vyskytuje zastoupení všech věkových kategorií.

Otázka č. 3

Co si představujete pod pojmem hrozba?

V otázce č. 3 respondenti odpovídali formou otevřených odpovědí. Tato otázka měla za úkol poskytnout vlastní názor všech respondentů na danou pojem. Respondenti obvykle odpovídali jednoslovnou odpovědí. Vybrala jsem nejčastější odpovědi respondentů a pro větší přehlednost jsem odpovědi graficky znázornila.

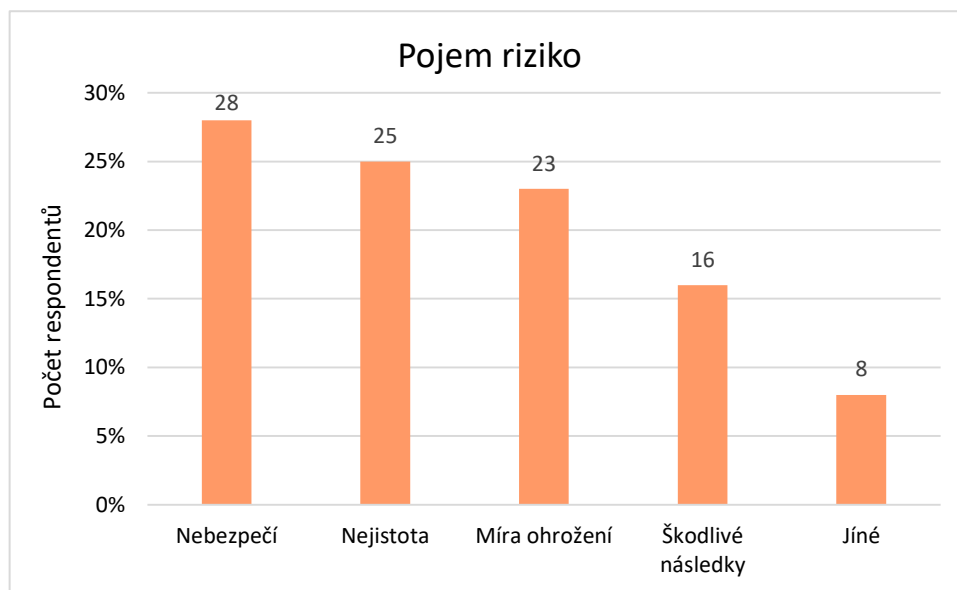
Graf č. 3 Pojem hrozba

Mezi nejčastější odpověď respondentů v otázce č. 3 patřilo nebezpečí. Nebezpečí bylo zodpovězeno 48 respondenty. Druhou velmi častou odpovědí byl negativní jev. Pod pojmem hrozba si tuto odpověď představilo 22 respondentů. Z celkového počtu si 15 respondentů pod daným pojmem vybavilo terorismus. Další často se vyskytující globální hrozbou v otázce č. 3 byl válečný konflikt, kterou napsalo 10 respondentů. Ostatní odpovědi, které se vyskytovaly velmi ojediněle, jsem zařadila do skupiny pod názvem „Jiné.“

Otázka č. 4

Co si představujete pod pojmem riziko?

Otázka č. 4 navazuje na předchozí otázku. Pojmy hrozba a riziko jsou velmi úzce spojeny a jeden bez druhého nemůže existovat. Opět se jednalo o otevřenou odpověď, která nám měla poskytnout vlastní představu respondentů o daném pojmu. Respondenti obvykle odpovídali jednoslovnou odpovědí. Mezi pojmy byli ve většině případů schopni odlišit jejich význam. Nejčastější odpovědi jsou graficky znázorněny v grafu č. 4.

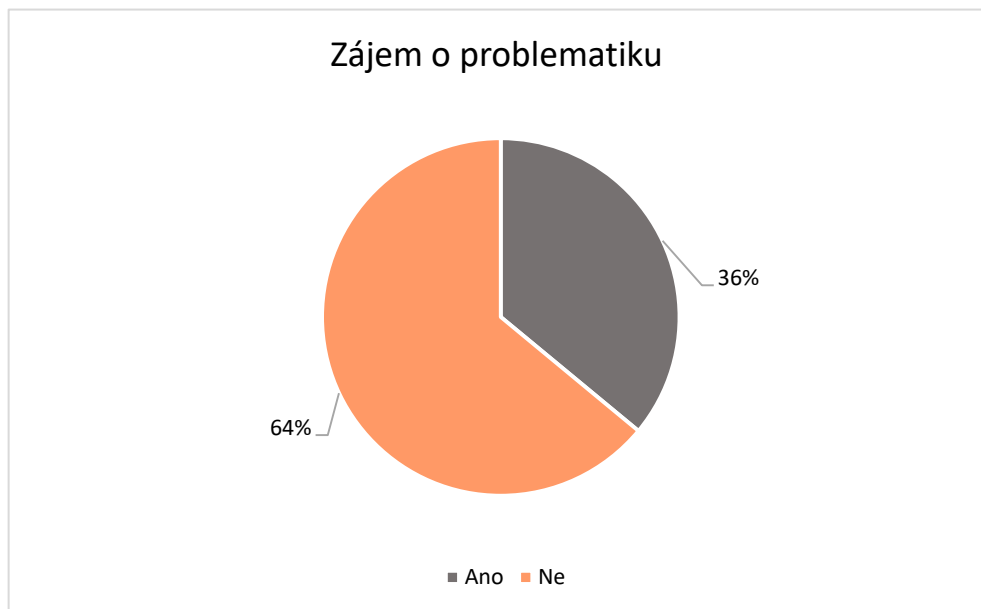
Graf č. 4 Pojem riziko

Z grafu č. 4 vyplývá, že mezi časté odpovědi patří nebezpečí, nejistota a míra ohrožení. Odpověď nebezpečí zvolilo 28 respondentů. Mezi odpovědi nejistota a míra ohrožení je velmi nepatrný rozdíl v počtu respondentů. Z celkového počtu si 25 respondentů vybavilo pod daným pojmem nejistotu. Míra ohrožení se vyskytla u 23 osob. Další obvyklou odpovědí byly škodlivé následky, které zmínilo 16 osob z celkového počtu 100 respondentů. Ojedinělé odpovědi jsem zařadila do kategorie „Jiné.“

Otázka č. 5

Zajímáte se o danou problematiku?

Otázka č. 5 byla položena pro zjištění zájmu respondentů o problematiku globálních hrozeb (graf č. 5). Respondenti si mohli vybrat jednu odpověď.

Graf č. 5 Zájem o problematiku

Z grafu č. 5 vyplývá, že se 64 % respondentů nezajímá o problematiku hrozeb a rizik v současném světě. Naopak 36 % se o danou problematiku zajímá. Otázka č. 5 vypovídá o tom, že se v dnešní době lidé aktivně nezajímají o globální hrozby, které lidstvu hrozí.

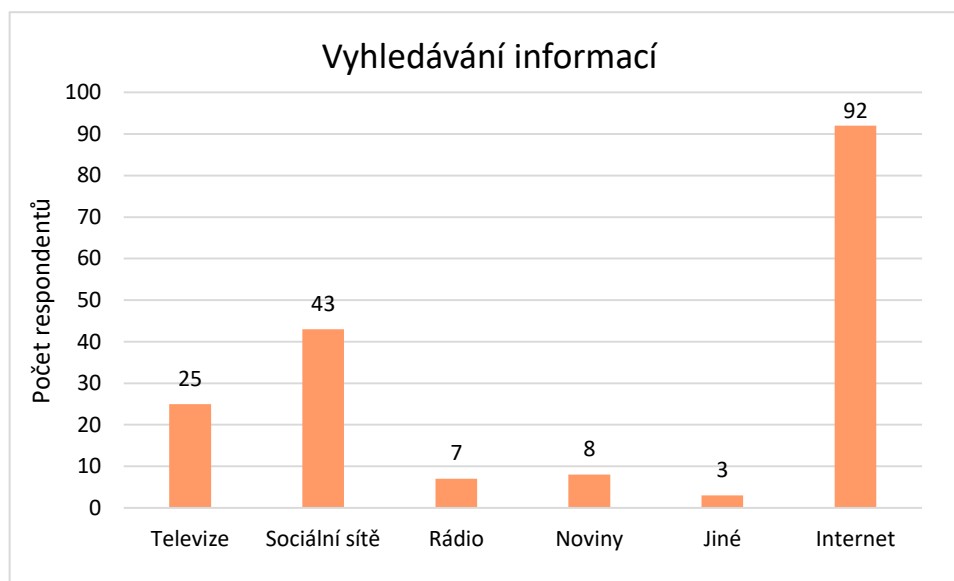
Otázka č. 6

Kde nejčastěji vyhledáváte informace k dané problematice?

Tato otázka byla zaměřena na vyhledávání informací o globálních hrozbách. Respondenti měli možnost zvolit více odpovědí. Odpovědi jsou znázorněny v grafu č. 6.

Podle grafu lze posoudit, že si nejvíce vyhledávají respondenti informace na internetu a sociálních sítích. Nejpočetnější skupinou jsou respondenti ve věku 20–25 let, což může být hlavním důvodem výsledků grafu č. 6. Z celkového počtu respondentů uvedlo 25 osob televizi, jako další možný prostředek k vyhledávání informací. Noviny

a rádio jsou využívány ze všech možností nejméně. Ostatní možné prostředky k poskytování informací k dané problematice jsou uvedeny v kategorii „Jiné.“

Graf č. 6 Vyhledávání informací

Otázka č. 7

Ovlivňují Váš názor masmédiá?

Úkolem otázky č. 7 bylo zjistit, zda masmédiá ovlivňují názor respondentů. Respondenti mohli zvolit odpověď ano nebo ne.

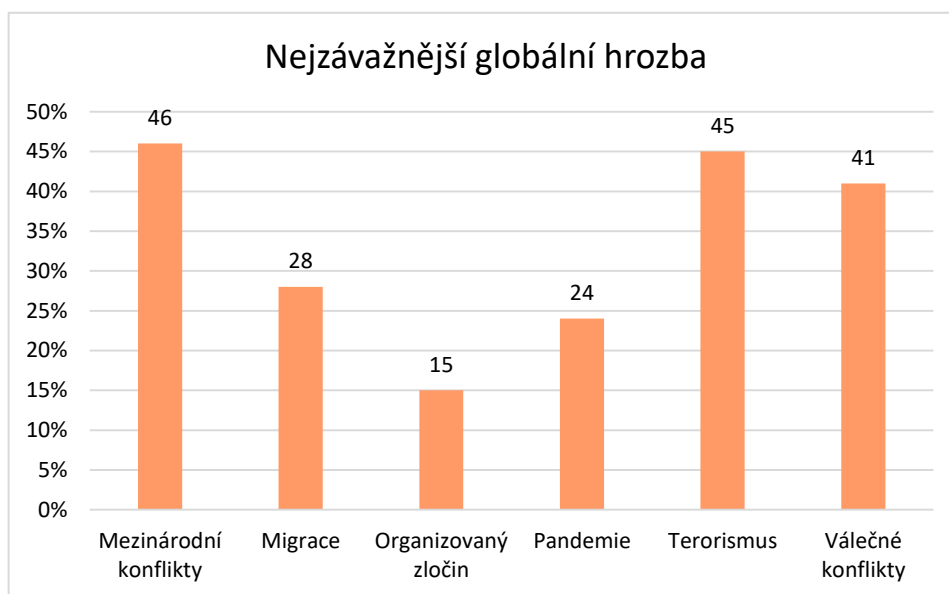
Graf č. 7 Vliv masmédií na názor respondentů

Z grafu č. 7 lze vyplývá, že je procentuální podíl odpovědí velmi vyrovnaný. Masmédia nemají vliv na jejich názor u 52 % respondentů. Naopak 48 % dotazovaných uvedlo, že jejich názor masmédiá ovlivňují. V závěru můžeme konstatovat, že mají v současné době masmédiá velký vliv na společnost.

Otázka č. 8

Která z těchto globálních hrozeb je podle Vás nejzávažnější?

Cílem otázky č. 8 bylo zjistit, kterou z vybraných hrozeb považují za nejzávažnější. V této otázce měli respondenti možnost vybrat více globálních hrozeb.

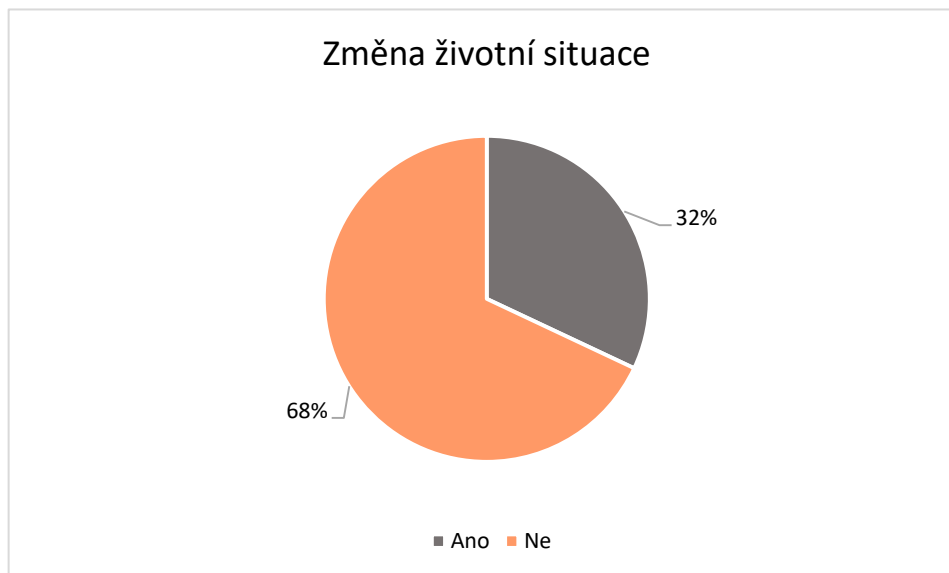
Graf č. 8 Nejzávažnější globální hrozba

Z grafu č. 8 můžeme vyčíst, že mají nejvíce respondenti obavu z mezinárodních konfliktů a terorismu. Třetí nejzávažnější hrozbou jsou podle respondentů válečné konflikty mezi státy. Migrace získala 28 hlasů a hned za migrací byla pandemie s počtem 24 hlasů. Poslední příčku mezi globálními hrozbami obsadil organizovaný zločin s 15 hlasy.

Otázka č. 9

Změnila Vám současná situace s Covid-19 životní podmínky?

Otázka č. 9 je velmi aktuálním tématem. Cílem otázky je zjistit, zda Covid-19 změnil respondentům jejich běžný život. V otázce respondenti vybírají z odpovědí ano nebo ne.

Graf č. 9 Změna životní situace

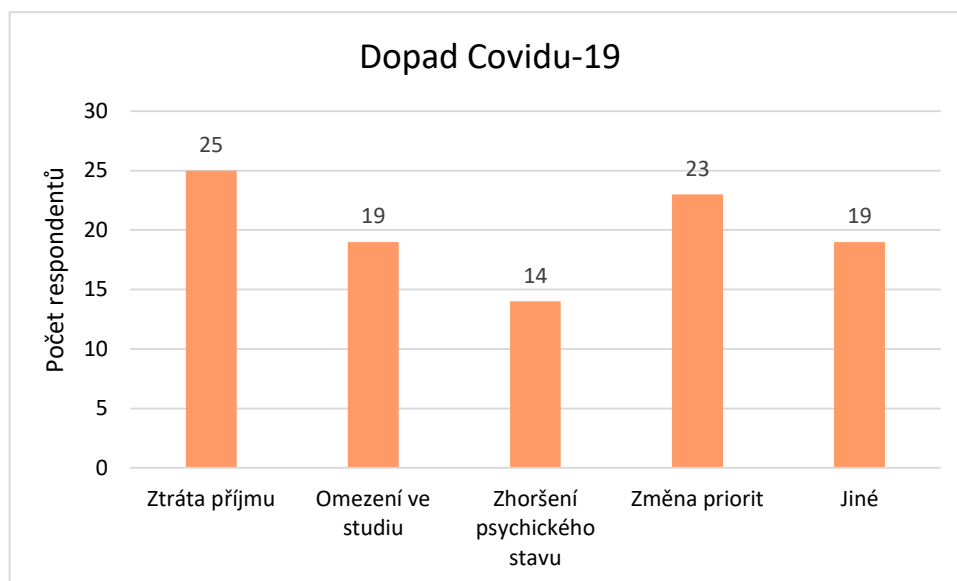
Současná situace ohledně Covidu-19 nezměnila běžný život téměř 70 % respondentů. Naopak 32 % respondentům Covid-19 ovlivnil jejich životní situaci. V následující otázce zjistíme, zda měla karanténa pozitivní či negativní dopady na společnost.

Otázka č. 10

Jaký dopad měla na Váš život situace s Covid-19?

Na otázku č. 10 měli za úkol odpovědět pouze respondenti, kteří v předchozí otázce zvolili možnost ano. Tato otázka má za úkol zjistit, jaké dopady měl Covid-19 na životní

situaci respondentů. Respondenti mají možnost vypsát jednu nebo více změn v jejich životě. Nejčastější odpovědi jsou graficky znázorněny v grafu č. 10.

Graf č. 10 Dopad Covidu-19

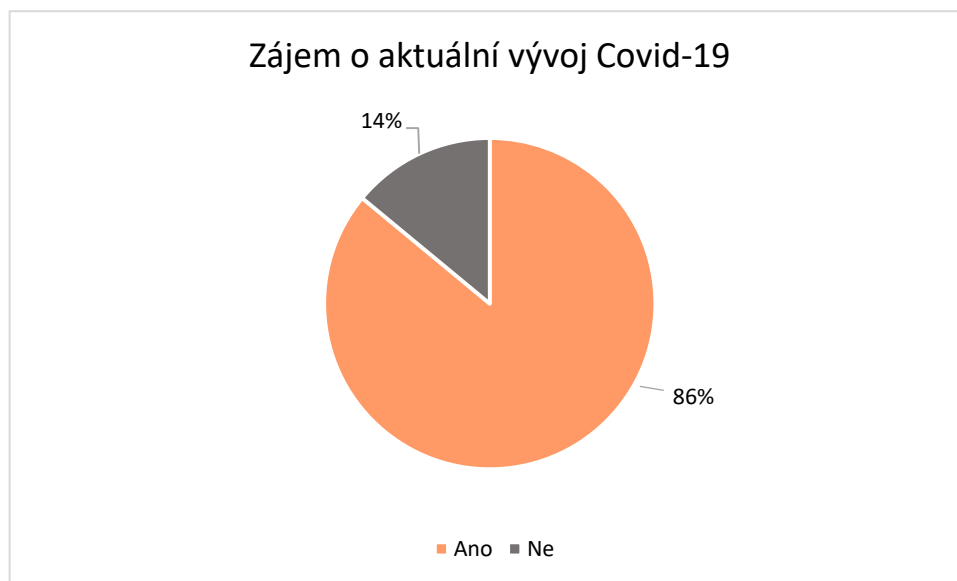
Přestože otázka č. 10 nebyla povinná pro všechny respondenty, tak mi většina respondentů na otázku poskytla odpověď. Z grafu tedy vyplývá, že měl Covid-19 negativní dopad na finanční příjem 25 respondentů. Z celkového počtu se 23 respondentům změnila priority a začali si více vážit sebe, své rodiny a blízkých přátel. Velmi početnou skupinou dotazníkového šetření tvoří respondenti ve věku 20–25 let. Z toho vyplývá, že velkou skupinu tvoří studenti. Celkem 19 studentům Covid-19 omezil studium. Poslední častou odpovědí je zhoršení psychického stavu. Tuto odpověď poskytlo celkem 14 respondentů. Zbýlých 19 ojedinělých odpovědí je zařazeno do kategorie „Jiné“.

Otázka č. 11

Sledovali jste aktuální vývoj situace Covid-19?

Záměrem této otázky bylo zjistit zájem respondentů o aktuálním vývoji situace ohledně Covidu-19. Respondenti měli na výběr ze dvou možností. Z grafu č. 11 můžeme vyčíst procentuální podíl zájmu společnosti o aktuální vývoj situace Covidu-19.

Z grafu jednoznačně vyplývá, že 86 % respondentů se zajímalo o aktuální vývoj situace a sledovali opatření vlády. Z celkového procentuálního podílu se 14 % respondentů nezajímalo o aktuální vývoj situace

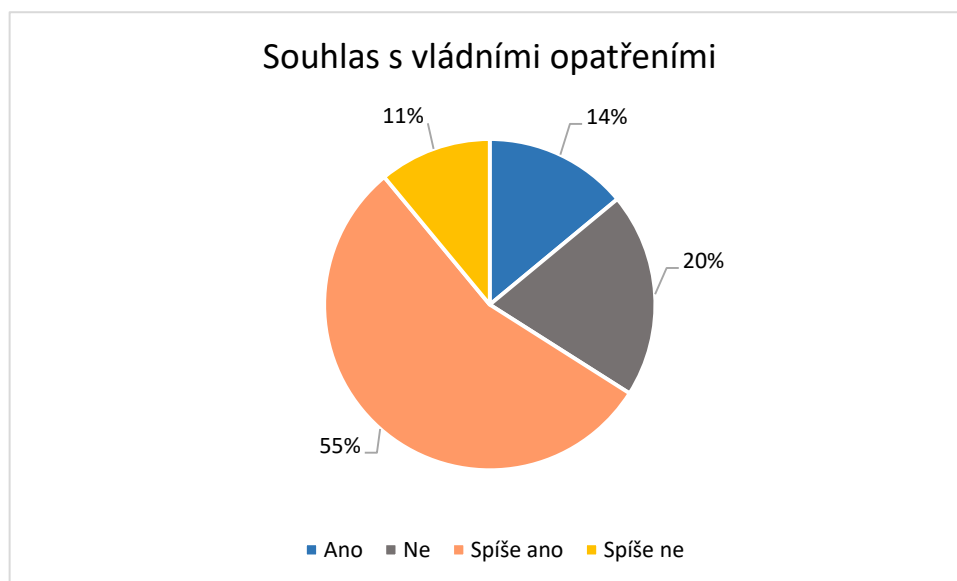

Graf č. 11 Zájem o aktuální vývoj situace Covidu-19

Otázka č. 12

Souhlasíte se všemi vládními opatřeními, které proběhly?

V otázce č. 12 bylo za úkol zjistit názor respondentů na vládní opatření, které proběhly během karantény v České republice. Respondenti měli na výběr ze 4 možných odpovědí. Odpovědi všech respondentů jsou graficky znázorněny v grafu č. 12 pomocí procentuálního podílu.

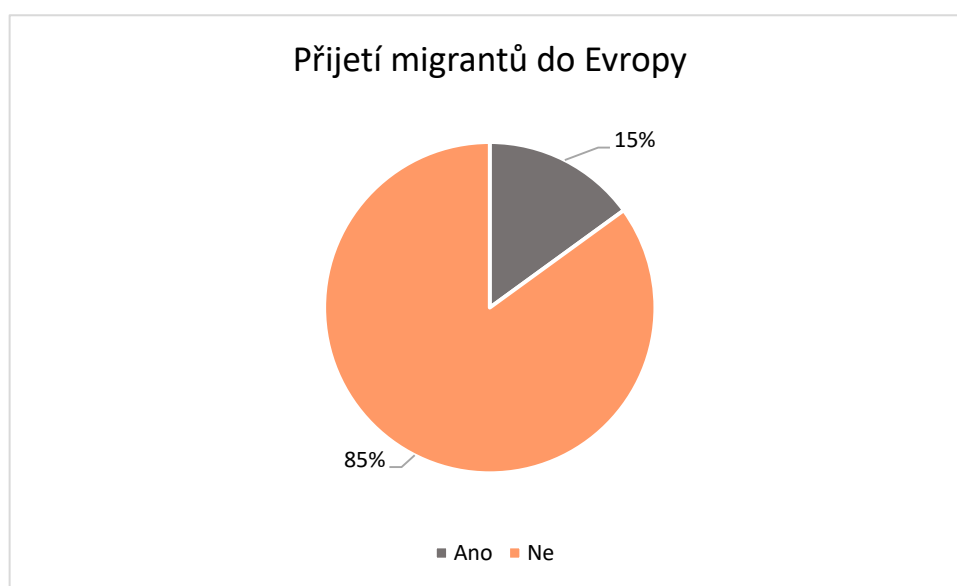
Graf č. 12 Souhlas respondentů s vládními opatřeními

Z celkového počtu se 55 % respondentů vyjádřilo, že se s většinou vládních opatření souhlasí. Z grafu č. 12 vyplývá, že 20 % dotazovaných osob nesouhlasí s vládou. Dalších 14 % respondentů naprosto souhlasí s doposud vydanými vládními opatřeními. Zbylých 11 % odpovědělo, že spíše nesouhlasí s vládou. V závěru můžeme konstatovat, že téměř 70 % respondentů bylo spokojeno s vládními opatřeními skrz Covid-19.

Otázka č. 13

Souhlasíte s přijetím migrantů do Evropy?

Záměrem této otázky bylo zjistit, zda respondenti souhlasí s přijetím migrantů do Evropy. Otázka č. 13 měla možnost jedné odpovědi.

Graf č. 13 Přijetí migrantů do Evropy

Graf č. 13 jednoznačně znázorňuje, že 85 % respondentů nesouhlasí s přijetím migrantů do Evropy. Z celkového počtu uvedlo 15 % respondentů svůj souhlas ohledně migrantů v Evropě. Grafické znázornění ohledně dané problematiky poukazuje na radikální přístup obyvatelstva v České republice na přijetí migrantů do Evropy.

Otázka č. 14

Je podle Vás migrace zdravotním rizikem pro společnost?

Úkolem otázky č. 14 bylo zjistit, zda jsou respondenti toho názoru, jestli může být migrace zdravotním rizikem pro společnost. Opět byla možná jedna odpověď. Procentuální podíl názoru respondentů je graficky znázorněn v grafu č. 14.

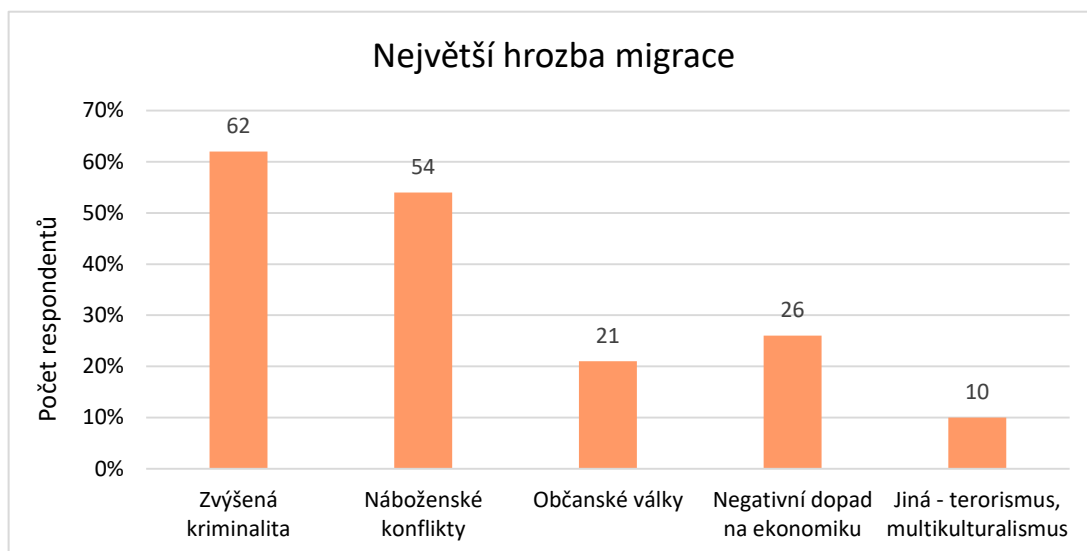
Graf č. 14 Migrace jako zdravotní riziko pro společnost

Z grafu můžeme vyčíst, že pro 82 % respondentů je migrace zdravotním rizikem pro společnost. Zbýlých 18 % dotazovaných osob je toho názoru, že migrace není zdravotním rizikem. Graf č. 14 potvrdil výsledky předchozí otázky. Z obou otázek jednoznačně vyplývá nesouhlas respondentů s migrací.

Otázka č. 15

Co je podle Vás největší hrozbou migrace?

Otázka je zaměřena na největší hrozbu migrace podle respondentů. Respondenti mohou zvolit víc odpovědí. Úkolem respondentů bylo si vybrat z 5 možností.

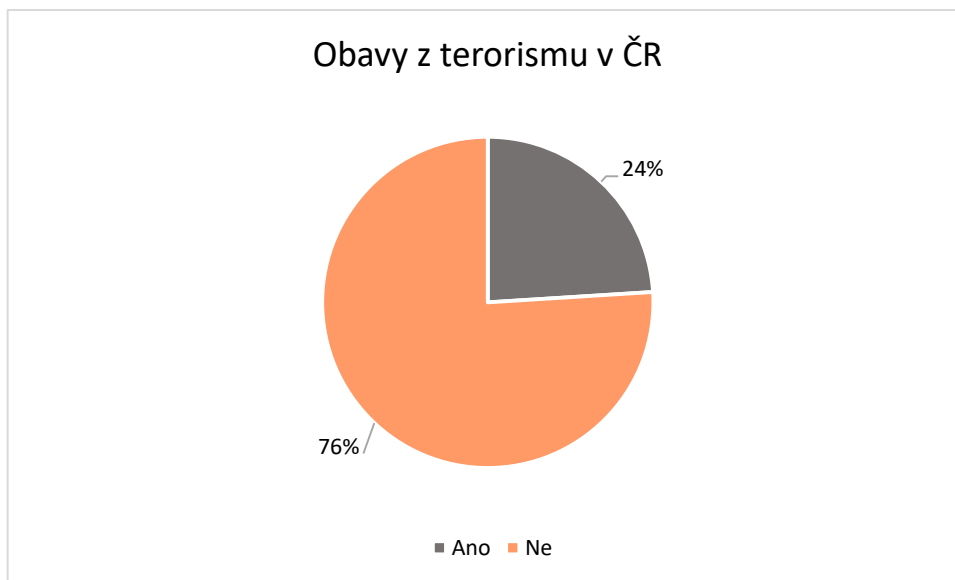
Graf č. 15 Největší hrozba migrace

Z grafu vyplývá, že je podle 62 respondentů zvýšená kriminalita největší hrozbou migrace. Celkem 54 respondentů odpovědělo, že považuje za největší hrozbu náboženské konflikty. Na téměř stejné úrovni jsou v grafu znázorněny občanské války a negativní dopad na ekonomiku v jednotlivých státech. Odpovědi, které nebyly časté, jsou zařazeny do kategorie „Jiné“. V této kategorii můžeme jako příklady uvést hrozbu terorismu.

Otázka č. 16

Máte obavy z teroristických útoků v naší zemi?

Záměrem této otázky bylo zjistit, zda se obyvatelé České republiky obávají teroristických útoků v naší zemi. Respondenti mohli vybrat pouze jednu odpověď. Procentuální podíl respondentů je graficky znázorněn v grafu č. 16.

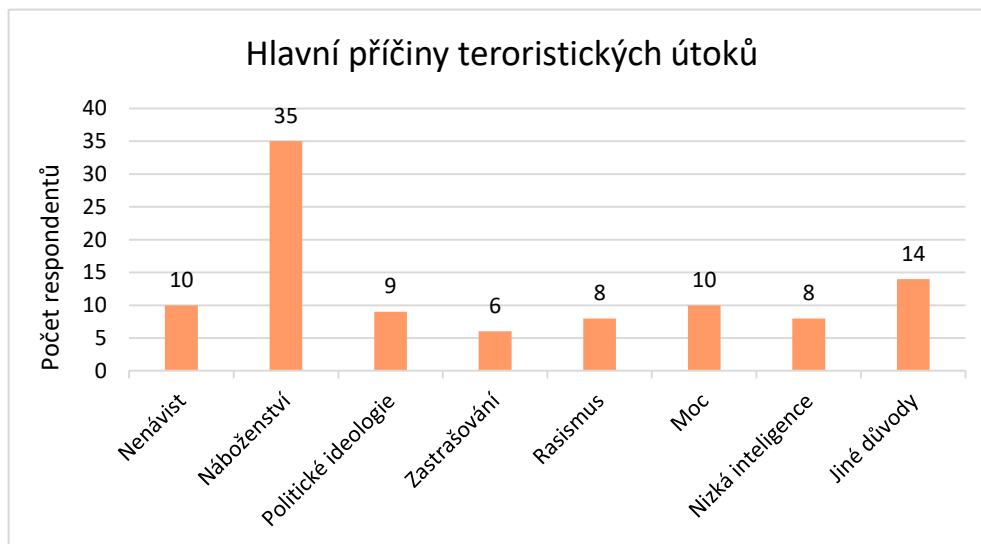
Graf č. 16 Obavy z terorismu v České republice

Podle procentuálního podílu v grafu můžeme zjistit, že se 76 % respondentů neobává z teroristických útoků v České republice. 24 % respondentů se terorismu v naší zemi obává. Z grafického znázornění výsledků šetření lze usoudit, že se obyvatelé České republiky cítí v zemi celkem bezpečně.

Otázka č. 17

Jaká je podle Vás hlavní příčina teroristických útoků?

V této otázce je úkolem zjistit hlavní příčinu teroristických útoků. Respondenti mají možnost vyjádřit svůj vlastní názor jedním nebo více slovy. Nejčastější odpovědi jsou graficky zaznačeny v grafu č. 17.

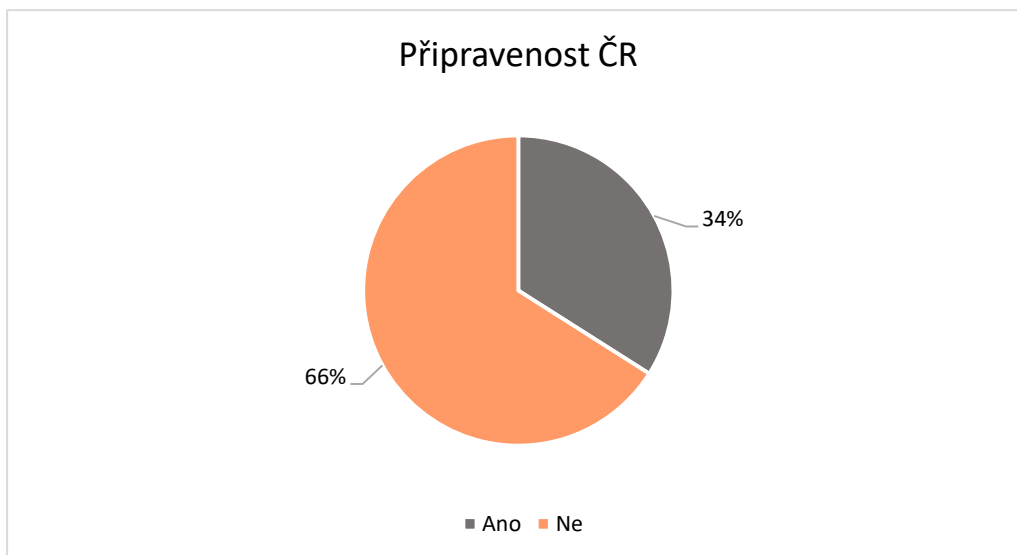
Graf č. 17 Hlavní příčina teroristických útoků

V grafu je znázorněno 7 nejčastějších příčin teroristických útoků. Největší podíl má náboženství, které zmínilo 35 respondentů jako příčinu terorismu. S počtem 10 respondentů je příčinou nenávist a moc. Dalšími možnými příčinami je rasismus, politické ideologie a nízká inteligence. Další možnou příčinou, kterou odpovědělo 6 respondentů je zastrašování. Do kategorie „Jiné důvody“ jsem zařadila velmi ojedinělé odpovědi.

Otázka č. 18

Myslíte si, že je ČR připravena čelit těmto hrozbám?

Následující otázka má za úkol zjistit, jestli je Česká republika schopna čelit těmto hrozbám. Opět je možná pouze jedna odpověď.

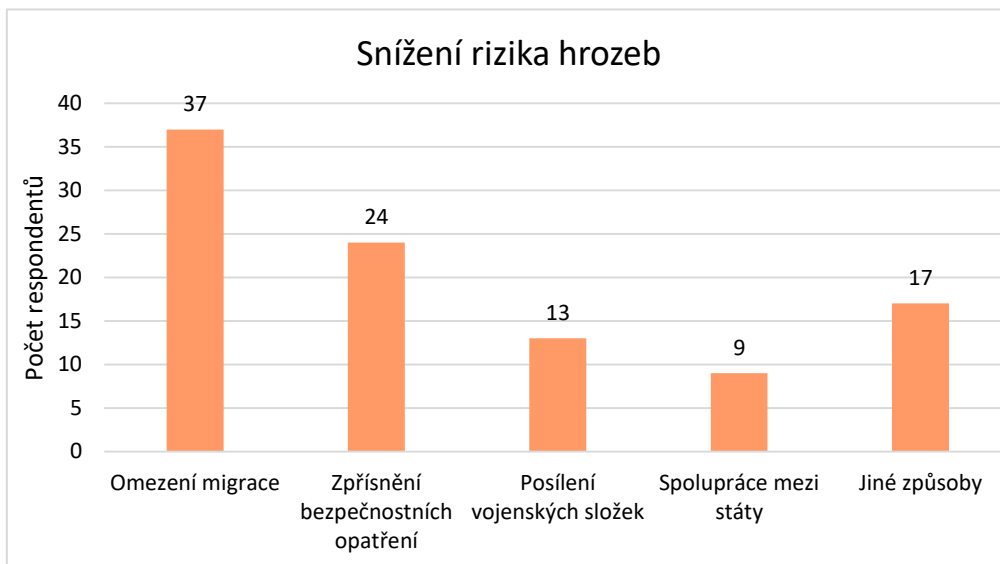
Graf č. 18 Připravenost České republiky

Z grafu vyplývá, že 66 % respondentů je toho názoru, že Česká republika není připravena čelit hrozbám. Čtyřiatřicet procent (34 %) dotazovaných osob je opačného názoru. Grafické znázornění nám tedy poukazuje na většinový podíl respondentů pro nepřipravenost naší země.

Otázka č. 19

Jakým způsobem by se dalo snížit riziko některých hrozeb?

V této otázce je záměrem, aby měli respondenti dostatek prostoru pro vyjádření svého názoru. Cílem je se zamyslet nad možným snížením rizika vzniku některých hrozeb. Respondenti se mohli vyjádřit pomocí jednoho či více slov. Nejčastější odpovědi jsou graficky znázorněny v grafu č. 19.

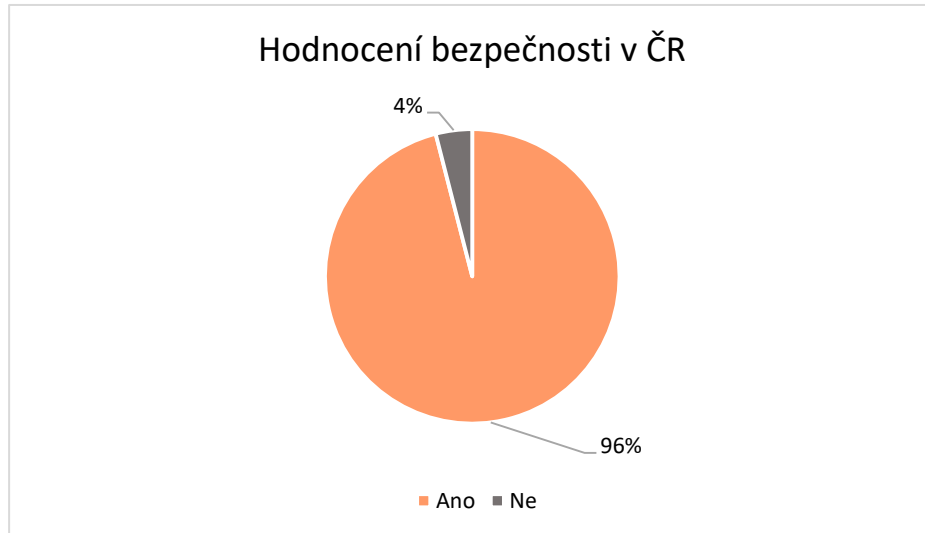
Graf č. 19 Způsob snížení rizika vzniku hrozby

Nejčastější odpovědí respondentů bylo omezení migrace, kterou zmínilo 37 osob z celkového počtu 100 respondentů. Dalším způsobem je zpřísnění bezpečnostních opatření. Tento způsob by zvolilo 24 respondentů. Mezi další způsoby bylo zařazeno posílení vojenských složek a spolupráce mezi jednotlivými státy. Ostatní možné způsoby, které se objevily velmi ojediněle, jsem zařadila mezi „Jiné důvody“.

Otázka č. 20

Cítíte se v ČR bezpečně?

Poslední otázka zjišťuje, zda se lidé v České republice cítí bezpečně. Otázka má jednu možnou odpověď.

Graf č. 20 Hodnocení bezpečnosti České republiky

Graf č. 20 zachycuje, že se téměř většina respondentů cítí v České republice bezpečně. Pouze 4 % respondentů má obavy z možných hrozeb, které by mohli naši zemi uškodit.

6 ZÁVĚRY

V bakalářské práci jsem rozebrala globální hrozby, se kterými se v současném světě můžeme setkat. Zejména jsem se zabývala terorismem, migrací a pandemií, které jsou v dnešní době velmi diskutované. Zaměřila jsem se na příčiny u jednotlivých hrozeb, dopady a možná řešení či prevenci. Vysvětlila jsem čtenářům základní pojmy v problematice terorismu, migrace a pandemie. Zabývala jsem se možnými dopady globálních hrozeb na společnost. Práce čtenářům poskytuje informace o aktuální situaci Covidu-19 a přehled nejzávažnějších pandemií.

V závěru bych zmínila dotazníkové šetření, ve kterém jsem analyzovala odpovědi 100 respondentů. Cílem dotazníkového šetření bylo získat všeobecný přehled o názorech respondentů na globální hrozby a rizika v současném světě.

7 SOUHRN

Na začátku bakalářské práce jsem definovala základní pojmy v oblasti ochrany obyvatelstva. Seznámila jsem čtenáře s globálními hrozbami, které ohrožují společnost. V další kapitole jsem se zaměřila na terorismus. Definovala jsem tuto hrozbu a představila čtenářům historii a druhy terorismu, teroristických útoků a teroristických skupin. Zmínila jsem nejzávažnější teroristické útoky za posledních 20 let. Následující kapitola vymezuje základní pojmy v oblasti migrace. Čtenářům byly vysvětleny pozitivní i negativní dopady migrace na společnost. Na konci této kapitoly jsem se zabývala tématem otevřených hranic a migrační krize v Evropské Unii. V poslední kapitole jsem představila další hrozbu, která je známá pod názvem pandemie. Popsala jsem Pandemický plán v České republice. Seznámila čtenáře s aktuální situací Covidu-19. Zmínila jsem dopady pandemií pro lidstvo ve světě. Vyjmenovala jsem různé pandemie, se kterými se lidstvo v současnosti potýká a uvedla data a jejich zdravotní rizika.

K bakalářské práci jsem vytvořila dotazník, který nám poskytuje názor společnosti na problematiku globálních hrozeb. Z mého výzkumu vyplývá, že víc jak polovina respondentů nejeví zájem o danou problematiku, ale zajímali se o aktuální vývoj situace Covidu-19. Mezi hlavní obavy respondentů patří mezinárodní konflikty a migrace a jejich možné dopady pro společnost. Většina respondentů nesouhlasí s přijetím migrantů do Evropy. Tři čtvrtiny dotazovaných lidí vidí migraci jako zdravotní riziko pro společnost. Na konci mého výzkumu jsem dospěla k závěru, že se obyvatelstvo cítí v České republice bezpečně.

8 SUMMARY

Beginning of my Bachelor's work is defined with the terms in the region of protection of population. Readers were introduced with global issues threatening society. Next chapter is concentrated on the terrorism. I gave its definition of this threat to our readers history, kinds of terrorism, terroristic attacks and terroristic groups. I mentioned the most important terroristic attacks during 20 years. Other chapter is defined with basic terms in the region of migration. Readers got explanation of positive and negative impact of migration on society. The end of my work has been describing the topic of opening borders and the crisis of migration in the European Union. In the last chapter I introduced other threat which is well known with the name pandemic. I described Pandemic Plan in the Czech Republic and situation with Covid-19 now. I wanted to find impacts of pandemics on the mankind in the world. I named various kinds of pandemic which the humanity is attacked and I wrote the facts and their health risks on them.

I made the questionnaire together with my Bachelor's work which shows the opinion of problems of global issues. My research shows that more than half of respondents aren't interested in this problem. But they were interested in present growth of Covid-19. The main interest of respondent is situated between the international conflicts and migration. The most respondents don't agree with the exception of migrations in the European Union. It seems that $\frac{3}{4}$ population feel health risks for them.

9 REFERENČNÍ SEZNAM

- BBC News. (2016). Madrid train attacks. *BBC News*. Retrieved from <http://news.bbc.co.uk/2/shared/spl/hi/guides/457000/457031/html/nn2page1.stm>
- Bílková, V. (2014). *Boj proti terorismu z pohledu ochrany lidských práv*. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk.
- Brzybohatý, M. (1999). *Terorismus I*. Praha: Police History.
- Čerňanská, B. (2018). Teorie push-pull vlivů na migraci. Retrieved from Encyklopedie migrace website: <https://www.encyclopediaofmigration.org/teorie-push-pull/>
- Chmelík, J. (2001). *Extremismus a jeho právní a sociologické aspekty*. Praha: Linde.
- Chmelík, J. (2004). *Zločin bez hranic: vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu*. Linde Praha.
- Cohen, R. (2019). *Migrace: stěhování lidstva od pravěku po současnost*. Brno: Mapcards.net.
- Doležel, M., Kyselák, J., Míka, O. J., & Novák, J. (2014). *Základy ochrany obyvatelstva*. Olomouc: Univerzita Palackého 2014.
- ECOSOC. (2016). Dopady pandemií na světové hospodářství. Retrieved from Hospodářská a sociální rada website: <https://www.amo.cz/>
- Eichler, J. (2007). *Terorismus a války na počátku 21. století*. Praha: Karolinum.
- Eichler, J. (2009). *Mezinárodní bezpečnost v době globalizace*. Praha: Portál.
- Eichler, J. a kolektiv. (2016). *Evropská bezpečnost 25 let po skončení studené války*. Praha: Oeconomica, Vysoká škola ekonomická v Praze.
- Evanová, J. (2011). *Globální problémy světa*. Vysoká škola regionálního rozvoje v Praze.
- Fabiánová, K. (2009). Mexická (prasečí) chřipka - základní informace. Retrieved from <http://www.szu.cz/tema/prevence/praseci-chripka>
- Filipec, O. (2017). *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého.
- Foltin, P., & Řehák, D. (2006). Historický vývoj terorismu. Retrieved from Obrana a strategie website: <https://www.obranaastrategie.cz/cs/archiv/rocnik-2006/1-2006/historicky-vyvoj-terorismu.html>
- Foltin, P., Stojar, R., & Řehák, D. (2008). *Vybrané aspekty soudobého terorismu*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky- Agentura vojenských informací a služeb.

- Foltýn, J., & Jeníček, V. (2010). *Globální problémy světa v ekonomických souvislostech*. Praha: C. H. Beck.
- Hejduková, B. (2018). Motivy a strategie migrace muslimského obyvatelstva do České republiky. *ResearchGate*. <https://doi.org/10.7160/KS.2018.100104>
- Hermann, R. (2016). *Konečná stanice-Islámský stát?: selhání státu a náboženská válka v arabském světě*. Academia.
- Hlemer, I. Mud. (2020). Co konkrétně znamená vyhlášený stav pandemie? Retrieved from Centrum Očkování a cestovní medicíny Ostrava website: <https://www.ockovacentrum.cz/cz/co-znamenava-stav-pandemie>
- Janáčková, S., Slaný, M., Skopeček, J., Lipovská, H., & Šebesta, F. (2016). *Masová imigrace: záchrana, nebo zkáza Evropy?* Praha: Institut Václava Klause, 2016.
- Janošec, J. (2005). *Bezpečnost a obrana České republiky 2015-2025*. Praha: Bezpečnost a obrana České republiky 2015-2025.
- Janošec, J. (2010). *Hrozba a riziko v bezpečnostní terminologii*. 40–52.
- Koudelka, J. (2018). *Imigrace a liberalismus: dopady migrace, teorie a možná řešení*. Brno: Centrum pro studium demokracie.
- Lékaři bez hranic. (2019). Ebola. Retrieved from <https://www.lekari-bez-hranic.cz/ebola>
- Machotková, Š. (2016). Co je Schengen. Retrieved from Euroskop website: <https://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>
- Mareš, M. (2005). *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií.
- Migration Policy. (2015). Europe's Migration Crisis in Context: Why Now and What Next? Retrieved from <http://www.migrationpolicy.org/article/europe-migration-crisis-context-why-now-and-whatnext>
- Ministerstvo vnitra - GŘ HZS ČR. (2013). *Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020*.
- Ministerstvo vnitra - GŘ HZS ČR. (2017). *Dekontaminace biologických látek*. Retrieved from <https://www.hzscr.cz>
- Ministerstvo vnitra ČR. (2000). Zákon o azylu. Retrieved from <https://www.mvcr.cz/clanek/obecny-prehled-predmetu-upravy-zakona-o-azyly.aspx>
- Ministerstvo vnitra ČR. (2009). Definice pojmu terorismus. Retrieved from <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/definice-terorismu.aspx>
- Ministerstvo vnitra ČR. (2020). Slovníček základních pojmů z oblasti migrace. Retrieved from <https://www.mvcr.cz/migrace/clanek/slovnicek-pojmu.aspx>

- Ministerstvo zdravotnictví ČR. (2011). Pandemický plán České republiky. Retrieved from <https://www.mzcr.cz/pandemicky-plan-ceske-republiky/>
- Ministerstvo zdravotnictví ČR. (2014). Světová zdravotnická organizace. Retrieved from <https://www.mzcr.cz/svetova-zdravotnicka-organizace/>
- Ministerstvo zdravotnictví ČR. (2020). Vývoj událostí v čase Covid-19. Retrieved from <https://koronavirus.mzcr.cz/vyvoj-udalosti-v-case/>
- Novák, J. (2014a). *Krizové řízení*. Olomouc: Univerzita Palackého 2014.
- Novák, J. (2014b). *Vnitřní a vnější bezpečnost státu* (1. vydání). Olomouc: Univerzita Palackého, 2014.
- Palát, M. (2013). *Ekonomické aspekty mezinárodní migrace: teorie a praxe v Evropské unii*. Ostrava: Key Publishing.
- Pána, L., & Rataj, J. a kolektiv. (2016). *Migrační krize a vztahy většinového obyvatelstva a menšin v současné Evropě*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z.ú.
- Prymula, R. (2002). *Biologický a chemický terorismus: Informace pro každého*. Praha: Grada.
- Schmid, A. (2004). The Definitional Problem Symposium: Terrorism on Trial. *Case Western Reserve Journal of International Law* 36 Case W.
- Šedivý, J. (2003). *Nové paradigma terorismu*. Praha: Mezinárodní politka.
- Sizemore, D. C., & Williams, M. (2019). Biologic, chemical, and radiation terrorism review. *StatPearls Publishing*.
- Smolík, J., & Šmíd, T. a kol. (2010). *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity.
- Švamberk, A. (2010). Teroristický útok z 11. září 2001 v New Yorku a Washingtonu. Retrieved from <https://www.novinky.cz/tema/clanek/teroristicky-utok-z-11-zari-2001-v-new-yorku-a-washingtonu-40096100>
- Tománek, J. (2015). *Problematika ochrany měkkých cílů před teroristickým útokem*. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.
- Uherek, Z., Günter, V., Honusková, V., & Ošťádalová, Š. (2016). *Migrace - Historie a současnost*. Ostrava: PANT občanské sdružení.
- World Health Organization. (2020a). COVID-19. Retrieved from <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/q-a-coronaviruses>

- World Health Organization. (2020b). Ebola virus disease. Retrieved from World Health Organization website: https://www.who.int/health-topics/ebola#tab=tab_1
- World Health Organization. (2020c). Severe Acute Respiratory Syndrome (SARS). Retrieved from https://www.who.int/health-topics/severe-acute-respiratory-syndrome#tab=tab_1
- Zákon č. 239/2000 Sb. (n.d.). Zákon o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Retrieved from <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

10 PŘÍLOHY

Příloha 1: Dotazník

Hrozby a rizika současnosti a jejich vliv na bezpečí společnosti

Dobrý den,

jmenuji se Michaela Homolová a jsem studentkou 3. ročníku ochrany obyvatelstva na fakultě tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci. V rámci tohoto dotazníku bych se chtěla dozvědět informovanost společnosti ohledně dané problematiky. Dotazník je anonymní. Předem děkuji za vyplnění.

1. Pohlaví

- muž
- žena

2. Věková kategorie

- 15-20 let
- 20-25 let
- 25-35 let
- 35-45 let
- 45-55 let
- 55 a více let

3. Co si představujete pod pojmem hrozba?

- napište jedno nebo více slov

4. Co si představujete pod pojmem riziko?

- napište jedno nebo více slov

5. Zajímáte se o danou problematiku?

- ano
- ne

6. Kde nejčastěji vyhledáváte informace k dané problematice?

Vyberte jednu nebo více odpovědí:

- internet
- rádio
- sociální sítě
- televize
- noviny
- jiné

7. Ovlivňují Váš názor masmédiá?

- ano
- ne

8. Která z těchto globálních hrozeb je podle Vás nejzávažnější?

Vyberte jednu nebo více odpovědí:

- terorismus
- migrace
- pandemie, epidemie
- organizovaný zločin
- mezinárodní konflikty (politický, náboženský, ekonomický)
- válečné konflikty

9. Změnila Vám současná situace s Covid-19 životní podmínky?

- ano
- ne

10. Jaký dopad měla na Váš život situace s Covid-19?

- Pokud jste v předchozí otázce zvolili možnost "Ano", prosím odpovězte.

11. Sledovali jste aktuální vývoj situace Covid-19?

- ano
- ne

12. Souhlasíte se všemi vládními opatřeními, které proběhly?

- ano
- ne
- spíše ano
- spíše ne

13. Souhlasíte s přijetím migrantů do Evropy?

- ano
- ne

14. Je podle Vás migrace zdravotním rizikem pro společnost?

- ano
- ne

15. Co je podle Vás největší hrozbou migrace?

Vyberte jednu nebo více odpovědí:

- zvýšená kriminalita
- náboženské konflikty
- občanské války
- negativní dopad na ekonomiku
- jiná

16. Máte obavy z teroristických útoků v naší zemi?

- ano
- ne

17. Jaká je podle Vás hlavní příčina teroristických útoků?

- napište jedno nebo více slov

18. Myslíte si, že je ČR připravena čelit těmto hrozbám?

- ano
- ne

19. Jakým způsobem by se dalo snížit riziko některých hrozeb?

- napište jedno nebo více slov

20. Cítíte se v ČR bezpečně?

- ano
- ne

Příloha 2: Seznam grafů

Graf č. 1 Pohlaví respondentů

Graf č. 2 Věk respondentů

Graf č. 3 Pojem hrozba

Graf č. 4 Pojem riziko

Graf č. 5 Zájem o problematiku

Graf č. 6 Vyhledávání informací

Graf č. 7 Vliv masmédií na názor respondentů

Graf č. 8 Nejzávažnější globální hrozba

Graf č. 9 Změna životní situace

Graf č. 10 Dopad Covidu-19

Graf č. 11 Zájem o aktuální vývoj situace Covidu-19

Graf č. 12 Souhlas respondentů s vládními opatřeními

Graf č. 13 Přijetí migrantů do Evropy

Graf č. 14 Migrace jako zdravotní riziko pro společnost

Graf č. 15 Největší hrozba migrace

Graf č. 16 Obavy z terorismu v České republice

Graf č. 17 Hlavní příčina teroristických útoků

Graf č. 18 Připravenost České republiky

Graf č. 19 Způsob snížení rizika vzniku hrozby

Graf č. 20 Hodnocení bezpečnosti České republiky